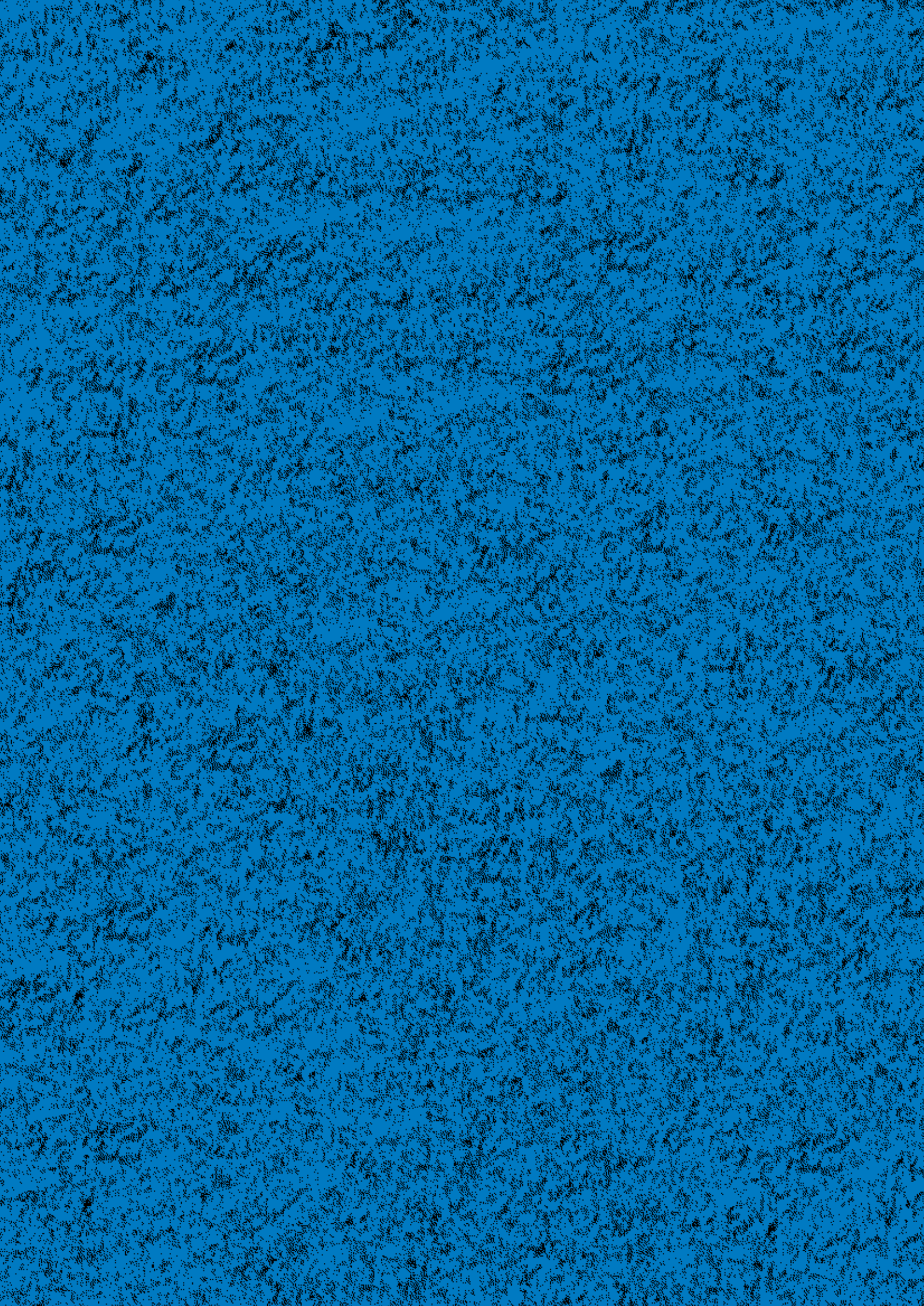




NOVA

H E N K I V A K U U T U S O S A K E Y H T I Ö

T O I M I N T A J A T U L O S 1 9 9 7





NOVA

1999
HENKI-SAMPO
FUUSIOITUU
NOVAAN

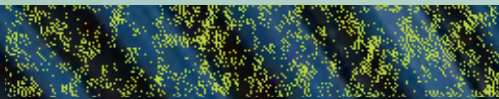


HENKI-SAMPO

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sammon toiminnot yhdistetään vuoden 1998 lopussa. Yhdistäminen tapahtuu siten, että Henki-Sampo fuusioidaan Novaan. Yhdistetty yhtiö jatkaa toimintaa nimellä Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo.

Vakuutetut edut säilyvät muutoksessa ennallaan. Uudessa Henki-Sammossa yhdistyvät kahden menestyvän, tuotevalikoimiltaan toisiaan täydentävän yhtiön osaaminen ja vakavaraisuus.

Uuden Henki-Sammon maksutulo on yli kaksi miljardia markkaa ja taseen loppusumma yli 15 miljardia markkaa. Yhtiön vakavaraisuus on vuoden 1997 tilinpäätösten perusteella Novan nykyisen vakavaraisuuden tasolla. Omistajat ovat Sampo-konserni 60 %, tuleva Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo 35,2 % ja Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva 4,8 %.



***H**enkivakuutusosakeyhtiö Nova on yli kymmenvuotisen toimintansa ajan keskittynyt yritysten johdon ja henkilöstön lisäeläkeratkaisuihin. Erikoistumalla Nova on saavuttanut merkittävään edelläkävijän aseman Suomessa. Novan markkinaosuus ryhmäeläkevakuutuksissa on lähes 60 %.*

Sisältö

Novan tunnusluvut	4 – 5
Toimitusjohtajan katsaus	6 – 7
Kannattava kasvu terveeltä pohjalta	8 – 9
Toimintakertomus 1997	10 – 12 33 – 38
Rahoituslaskelma	14
Tuloslaskelma	15
Tase	16 – 17
Liitetiedot	
<i>Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet</i>	18 – 19
<i>Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot</i>	20 – 30
<i>Tunnuslukujen laskentakaavat</i>	30 – 31
Tilintarkastuskertomus	39
Hallintoneuvoston lausunto ...	39
Henki-Sampo fuusioituu Novaan	40 – 41
Tuloksen tekijöitä	42

Novan tunnusluvut

	1997	1996	1995		1997	1996	1995
1. Vakavaraisuus (milj. mk)				3. Tehokkuus			
Toimintapääoma	1 898	1 440	794	Henkilöstön määrä	107	102	94
Vähimmäistoimintapääoma	408	358	324	Liikekulut suhteessa maksutuloon %	5,5	5,7	1,7
Tasoituspääoma	30	31	28	Liikekulut suhteessa alkavaan taseeseen %	0,8	0,8	0,9
Vakavaraisuuspääoma	1 928	1 470	823	Liikekustannussuhde %	89,8	99,8	62,4
Lisävakuutusrahasto	307	261	206				
VAKAVARAISSUUS-TUNNUSLUVUT				4. Volyymi			
Vakavaraisuusaste	119,4	116,9	110,4	Vakuutettuja henkilöitä	99 500	92 700	84 400
Toimintapääoma-aste	465,5	402,0	245,1	Eläkkeensaajia	16 700	15 500	15 000
Suhteellinen vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa %	10,7	8,2	8,4	Vakuutusmaksutulo, milj.mk	1 081	948	2 823
Tuotto sijoitetulle pääomalle %	14,2	12,0	12,3	Maksetut korvaukset, milj.mk	631	538	541
Kokonaispääoman tuotto %	12,9	10,8	11,8	Vastuuvelka, milj.mk	9 985	8 745	7 936
				Käyvin arvoin laskettu taseen loppusumma, milj.mk	12 088	10 298	8 960
				Markkinaosuus kokonaismaksutulosta %	9,6	8,0	40,0
				Markkinaosuus ryhmä-eläkevakuutuksen maksutulosta %	58,0	54,0	88,0
2. Tuloksen muodostuminen (milj. mk)				5. Sijoituskanta käyvin arvoin (milj. mk)			
TULOS					1997	1996	1995
Sijoitustoiminnan tulos					%	%	%
Sijoitustoiminnan nettotuotto	999	530	563	Kiinteistö-sijoitukset			
Vastuuvelan laskuperustekorko	-347	-318	-269	Vesivoimalat	0	745	676
Sijoitustoiminnan tulos	652	212	294	Muut	1 113	1 097	1 205
Hallintokululiikkeen tulos	7	0	29	Osakkeet	2 908	2 076	866
Riskiliikkeen tulos	28	14	27	Joukkovelka-kirjalainat	4 011	3 991	3 070
Tulos yhteensä	687	227	349	Muut rahoitusmarkkina-välineet	1 900	446	1 181
TULOKSEN KÄYTTÖ				Laina-saamiset	1 276	1 233	1 426
Indeksihyvitykset	-165	-121	-127	Muut sijoitukset	473	124	183
Siirto lisävakuutusrahastoon	-378	-41	-98		11 681	9 712	8 607
Muut varaukset	54	-11	-17		100,0	100,0	100,0
Poistot liikearvosta	-2	-2	-2				
Verot	-64	-15	-26				
Tilikauden tulos	132	37	79				

Tunnuslukujen laskentakaavat ovat sivuilla 30-31.



*Novan
virallinen
tilinpäätös
on nähtävissä
yhtiön
pääkonttorissa
Bulevardi 7,
Helsinki.*



Novan vastuista
90 % muodostuu pitkäaikaisista eläke-
vastuista. Näin
on mahdollista
harjoittaa pitkä-
jänteistä
sijoituspolitiikkaa, joka turvaa
sijoitustuotot yli
suhdannevaihte-
luiden.



Kari Stadigh, *toimitusjohtaja*

Sijoitustoiminnan merkitys korostui

Koko henkivakuutusalan maksutulon supistuessa edelliseen vuoteen verrattuna, kasvoi vapaaehtoisien eläkevakuutusten maksutulo 26 prosenttia. Vastaava Novan eläkevakuutuksen maksutulo kasvoi 36 prosenttia. Novan liikeidean mukainen keskittyminen yritysten, yritysten johdon ja yksilöiden täydentäviin eläkeratkaisuihin osoittautui siten oikeaksi. Eläkevakuutus kasvatti kaikilla sektoreilla suosiotaan vuonna 1997.

Novan markkinaosuus ryhmäeläkevakuu-

tuksista oli vuoden päättyessä lähes 60 prosenttia. Nova ei ole kilpailijoiden tavoin panostanut nk. sijoitussidonnaisen vakuutuksen myyntiin, koska tämä alue on yksi tulevan fuusio-osapuolen, Henki-Sammon vahvuuksia. Novan eläkevakuutusten hyvitykset ovat riippuvaisia yhtiön vakuutus- ja sijoitustoiminnan tuloksesta. Tästä syystä Novan kilpailukykyyn voimakkaasti vaikuttavaan tekijään, oman sijoitustoiminnan kehittämiseen, kiinnitettiin erityistä huomiota.

Suotuisissa oloissa ulkomaisia sijoituksia kasvatettiin 2,2 miljardiin markkaan edellisen vuoden lopun noin miljardin markan tasosta. Kiinteistösijoitusten painoarvoa Novan sijoitusomaisuudessa pienennettiin 1,7 miljardista

markasta noin miljardiin markkaan myymällä vesivoimat. Markkinamuutoksiin reagoitiin aktiivisesti johdannaissuojauksilla. Toimenpiteiden seurauksena sijoitustoiminnan nettotuotto kasvoi 88 prosenttia, noin miljardiin markkaan. Sijoitustoiminnalle asetetut osake- ja korkoindekseihin sidotut tavoitteet ylitettiin selvästi. Tilivuoden keskimääräinen sijoitusten käyville arvoille laskettu tuotto arvonmuutokset mukaanluettuna oli noin 14 prosenttia



vuodessa, viiden vuoden keskiarvo on yli 12 prosenttia vuodessa.

Hyvän tuloksen ansiosta olivat laskuperustekoron lisäksi myönnetyt asiakashyvytykset alan korkeimpia, yhteensä 165 miljoonaa markkaa. Vuoden 1997 tuloksesta varattiin poikkeuksellisenä toimenpiteenä myös seuraavan kolmen vuoden asiakashyvytyksiä varten lisävakuutusrahastoon yli 300 miljoonaa markkaa. Tulevien etujen katteeksi siirrettiin lisäksi pidentynyttä elinikää varten 330 miljoonaa markkaa, joka oli pääosin rahoitettu jo aiemmin. Omistajille ehdotetaan osinkoa jaettavaksi noin 22 miljoonaa markkaa.

Sijoitusomaisuuden arvon kasvun myötä Novan toimintapääoma kasvoi 32 prosenttia, 1,9 miljardiin markkaan. Toimintapääoma oli vuoden

lopussa 19 prosenttia vastuuvelasta. Vakavaraisuuden kasvu muodostaa hyvän perustan kilpailukyvyllä ja sijoitustoiminnan edelleen kehittämiseksi henkivakuutusyhtiölle tulevien uusien vakavaraisuussäännöstenkin puitteissa.

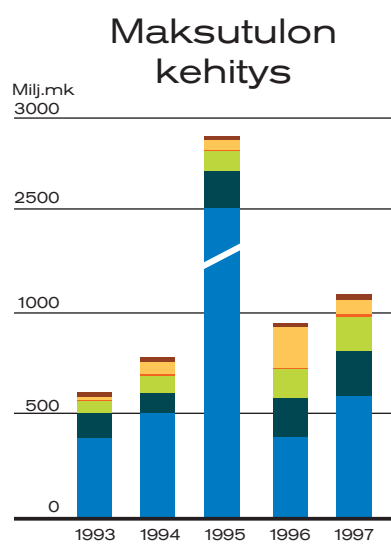
Sijoitustoiminnan hyvän tuloksen lisäksi vuonna 1997 Novassa ylitettiin myös hallituksen operatiiviselle toiminnalle asettamat tavoitteet. Kiitokset kokonaistuloksesta kuuluvat Novan koko henkilökunnalle. Haluan myös kiittää asiakkaitamme Novalle osoitusta luottamuksesta.

Huhtikuussa 1998

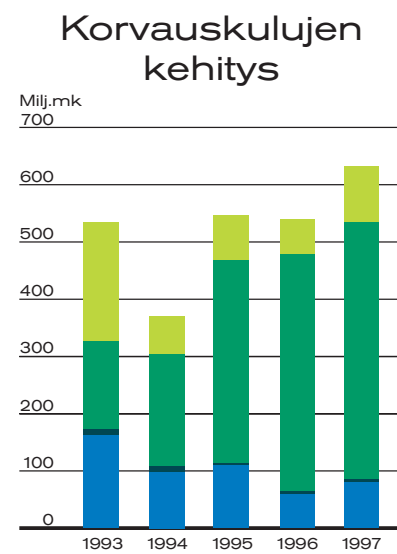
Novan vuoden 1997 maksutulo oli 1 081 miljoonaa markkaa. Kasvu on ollut tasaista lukuunottamatta vuotta 1995, jolloin toteutui poikkeuksellinen Säästöpankkien Eläkekassan vastuunsiirto.



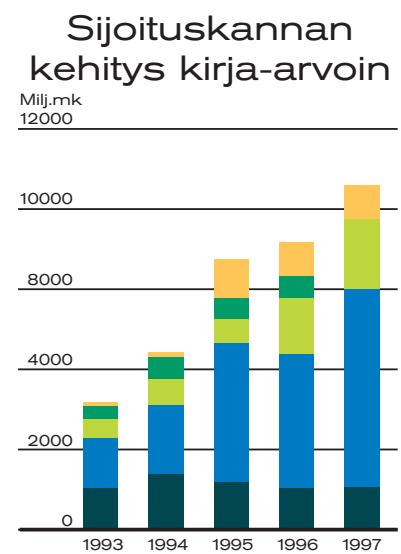
Kannattava kasvu terveeltä pohjalta



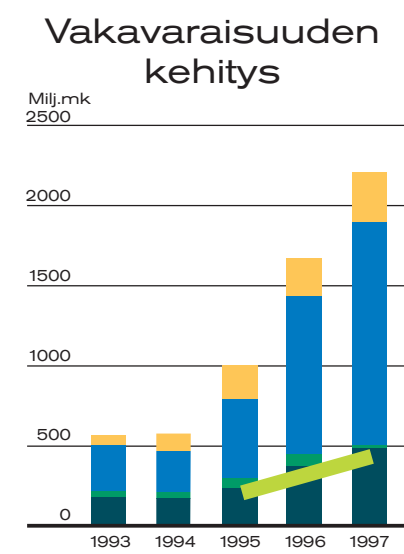
Henkivakuutus
Ryhmähenkivakuutus
Säästöhenkivakuutus
Henkivakuutus, muu
Eläkevakuutus
Innova
Sesam
Lisäeläke



Takaisinotot
Eläkevakuutus
Tt-ryhmähenkivakuutus
Henkivakuutus

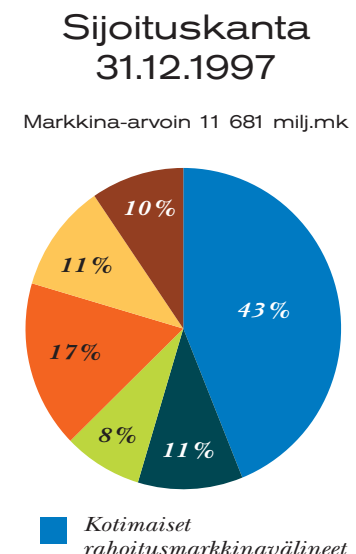


Kiinteistöt
Vesivoima
Osakkeet
Rahoitusmarkkinavälineet
Lainasaamiset

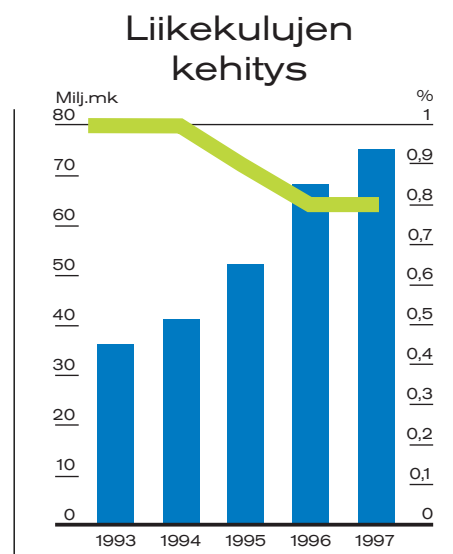


Lisävakuutusrahasto
Arvostuserot
Toimintapääoman minimi
Varaukset
Oma pääoma

Toimintapääoma = oma pääoma + varaukset + arvostuserot



Kotimaiset rahoitusmarkkinavälineet
Kiinteistöt
Lainat
Kotimaiset osakkeet
Ulkomaiset osakkeet
Ulkomaiset rahoitusmarkkinavälineet



Kokonaisliikekulut
Kokonaisliikekulut % alkavan taseen loppusummasta

Toimintakertomus 1997

Vakuutusmaksutulo

Novan vuoden 1997 maksutulo oli 1 081 miljoonaa markkaa (948 Mmk vuonna 1996), kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 14 prosenttia. Kertomusvuonna eläkevakuutusten osuus maksutulosta oli 977 miljoonaa markkaa eli 90 prosenttia. Novan ydinliiketoiminnan - ryhmäeläkkeiden - maksutulo kasvoi 40 prosenttia.

Maksutuloltaan suurimmat vakuutuslajit olivat Novan lisäeläke 595 miljoonaa markkaa (397 Mmk) ja Sesameläkevakuutus 218 miljoonaa markkaa (186 Mmk). Yksilöllisen eläkevakuutuksen, Innovan, maksutulo oli kertomusvuonna 164 miljoonaa markkaa (136 Mmk). Yksilöllisen henkivakuutuksen maksutulo aleni edellisestä vuodesta ja oli 83 miljoonaa markkaa (202 Mmk). Aleneminen johtuu sijoitusvakuutusten maksutulon pienentymisestä 69 miljoonaan markkaan (186 Mmk). Ryhmähenkivakuutuksen maksutulo oli 15 miljoonaa markkaa (14 Mmk). Työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen maksutulo määräytyy henkivakuutusyhtiöiden aiemman markkinaosuuden mukaan. Novassa vuoden 1997 työntekijäin ryhmähenkivakuutuksen maksutulo oli kuusi miljoonaa markkaa (9 Mmk).

Vuoden 1997 maksutuloon sisältyy vastuunsiirtoja 16 eläkesäätiöstä yhteensä 337 miljoonaa markkaa. Novan vakuutuskantaan sisältyi tilivuoden päättyessä 99 500 vakuutettua (92 700).

Sijoitustoiminta

Novan sijoitustoiminnan tavoitteena on saada sijoitetuille varoille hyvä reaalituotto pitkällä aikavälillä. Novan vakava-raisuus mahdollistaa sen, että merkittävä osa sijoituskannasta on osakkeissa. Sijoituksia ohjataan aiempaa enemmän ulkomaille tuotto/riskisuhteen parantamiseksi. Vakuutettujen kannalta onnistunut sijoitustoiminta mahdollistaa korkean nimellistuoton lisäksi hyvän inflaatiosuojan.

Novan sijoitustoiminta oli vuonna 1997 suotuisissa olosuhteissa tuloksellista. Vuoden aikana sekä pörssikurssien nousu että korkotason lasku tukivat merkittävästi Novan toimintapääoman ja sitä kautta riskinkantokyvyn kasvua. Nova jatkoi vuonna 1997 sijoitusten hajauttamista siten, että vuoden päättyessä ulkomaisten sijoitusten määrä oli kasvanut markkina-arvoltaan 2,2 miljardiin markkaan eli 19 prosenttiin sijoituskannasta.

Novan sijoituskanta oli tilivuoden päättyessä markkina-arvoltaan 11,7 miljardia markkaa, kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 20 prosenttia. Sijoituskannasta joukkovelkakirjalainoja ja muita rahoitusmarkkinavälineitä oli 54 prosenttia, osakkeita 25 prosenttia, asiakaslainoja 11 prosenttia sekä kiinteistöjä 10 prosenttia. Sijoituksiin liittyvät arvotuserot olivat 1 401 miljoonaa markkaa.

Novan sijoituskannan kirjanpitoarvo oli tilivuoden lopussa 10 280 miljoonaa markkaa.



Henkivakuutusyhtiön asiakkaiden kannalta on oleellista, että heidän valitsemansa yhtiö onnistuu sekä vakuutus- että sijoitustoiminnassa. Novan tulosvuodelta 1997 osoittaa menestystä molemmilla alueilla.

Rahoitusmarkkinavälineiden kokonaismäärä kasvoi 35 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5 446 miljoonaa markkaa. Ulkomaisten joukkovelkakirjalainojen määrä säilyi lähes ennallaan ja oli 744 miljoonaa markkaa. Kotimaisten korkosijoitusten painopiste säilyi pitkissä joukkovelkakirjalainoissa. Lyhytaikaisia talletuksia oli 459 miljoonaa markkaa (124 Mmk). Kasvu johtuu pääosin 276 miljoonan markan valuuttamääräisistä eristä. Tilivuoden aikana osakkeiden suhteellinen osuus sijoituskannassa kasvoi. Osakesijoitusten kirjanpitoarvo oli tilivuoden päättyessä 2 098 miljoonaa markkaa (1 662 Mmk). Nettolisäys kohdistui ulkomaisiin osakkeisiin, joiden määrä lähes kolminkertaisui. Lisäksi vuoden 1997 aikana lisättiin sijoituslaitoksia eurooppalaisiin Private Equity -rahastoihin 166 miljoonaa markkaa. Pääoma sitoutuu näihin rahastoihin jatkossa usean vuoden aikana sitä mukaa kun rahastot tekevät uusia sijoituksia. Sijoituslainojen kanta säilyi lähes ennallaan ja oli vuoden lopussa 1 276 miljoonaa markkaa.

Tilivuoden aikana realisoitiin vesivoimalasijoitukset, kirjanpitoarvoltaan 664 miljoonaa markkaa. Muut kiinteistösijoitukset säilyivät



Ulkomainen omistus suomalaisissa pörssi-yhtiöissä, suomalaisten yhtiöiden ulkomaiset yritysostot ja suomalaisten työtilaisuudet ulkomailla ovat lisääntyneet. Kansainvälistymiseen liittyy henkivakuutustoiminnan osalta uusia haasteita ja mahdollisuuksia, joihin Nova on varautunut.

edellisen vuoden tasolla, 1 001 miljoonaa markkaa. Kiinteistösijoituksissa keskityttiin edellisen vuoden tapaan vastuunsiirron mukana tulleen kiinteistökannan muokkaamiseen pitkäaikaistavoitteiden mukaisesti. Vuoden aikana myytiin 11 kiinteistöä ja ostettiin kolme. Kauppojen seurauksena vuokrattavissa olevien tilojen määrä pieneni. Kiinteistöjen vajaakäyttöaste aleni 5,6 prosenttiin (8,9 %). Vuoden aikana ostettiin lisäksi vastuunsiirtojen yhteydessä viisi arava-asuinkiinteistöä.

Sijoituskannan yhteenlaskettu käteistuotto - korot, osingot ja kiinteistöjen vuosituotto - oli tilivuonna 554 miljoonaa markkaa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli seitsemän prosenttia. Rahoitusmarkkinavälineiden korkotuotot kasvoivat 11 prosenttia 322 miljoonaan markkaan (291 Mmk). Osingot yhtiöverohyvityksineen olivat 86 miljoonaa markkaa (37 Mmk). Lainakannan korkotuotto pieneni korkotason alenemisen myötä ja oli 72 miljoonaa markkaa (94 Mmk). Kiinteistösijoitusten suunnitelmapoistojen jälkeinen tuotto ennen myyntivoittoja ja arvonmuutoksia oli 74 miljoonaa markkaa (94 Mmk). Tuottojen aleneminen johtui alkuvuodesta 1997 myydystä vesivoimalaitoksesta.

Sijoitustoiminnan nettotuotto nousi 999 miljoonaan markkaan (530 Mmk). Joukkovelkakirjalainojen kaupankäynnissä syntyi nettomyyntivoittoja 55 miljoonaa markkaa (78 Mmk). Osakesijoitusten myynneissä tuloutui nettomyyntivoittoja 368 miljoonaa markkaa (91 Mmk). Osakesijoituksista kirjattiin tilinpäätökseen 36 miljoonan markan arvonalennus (52 Mmk) ja aiemmin tehtyjä arvonalennuksia

palautui tulokseen 13 miljoonaa markkaa (32 Mmk). Muita arvonalennuksia palautui lisäksi neljä miljoonaa markkaa. Vesivoimalaitosten myyntien yhteydessä tuloutui nettomyyntivoittoja vajaat 93 miljoonaa markkaa. Kiinteistökannasta tehtiin 12 miljoonan markan arvonalennuskirjaus, vastaavasti palautui aiemmin tehtyjä arvonalennuksia yhdeksän miljoonaa markkaa. Yhtiön hallituksen vahvistaman sijoitusstrategian mukaisesti käytettiin sijoitustoiminnassa myös johdannaisia. Osakesijoituksiin liittyvistä johdannaisista kirjattiin varovaisuuden periaatteen mukaisesti 23 miljoonan markan arvonalennus. Tilivuoden tulos ei sisällä noin 50 miljoonan markan suuruisia osakejohdannaisten arvostusvoittoja, jotka tuloutuvat pääosin vuonna 1998.

Säästöpankkien Eläkekassan vastuunsiirto

Vuonna 1995 toteutettiin 14 700 henkilöä koskeva yhteensä 2 275 miljoonan markan vastuunsiirto. Periaatteenä oli, että siirtyneelle vakuutus-kannalle annettavat asiakashyvitykset määräytyvät siirtyneen katteen tuoton perusteella.

Vuoden 1998 alussa korotettiin siirtyneeseen vakuutuskantaan liittyviä etuja kaksi prosenttia. Korotus oli sama kuin Novan muissa vastaavissa vakuutuksissa. Lisäksi vakuutus-kannan hyväksi siirrettiin eliniän pitenemisestä johtuva vastuuntäydennys täysimääräisenä. On arvioitavissa, että myös jatkossa etuja voidaan korottaa Novan muuta vakuutuskantaa vastaavasti.

H E N K I V A K U U T U S O S A K E Y H T I Ö

N O V A



T I L I N P Ä Ä T Ö S 1 9 9 7

Rahoituslaskelma

EMOYHTIÖN LIIKEPÄÄOMAVIRTALASKELMA

(1000 mk)

	1997	1996
Varojen lähteet		
Tulorahoitus		
Voitto ennen korkokuluja, satunnaiseriä, varauksia ja veroja	141 382	62 391
Oikaisuerät:		
Vastuuvelan muutokset	1 239 345	809 768
Vastuuvajauksen muutos	3 558	4 674
Sijoitusten arvonalennukset ja arvonorotukset	54 351	117 939
Poistot	5 476	5 037
	1 444 112	999 809
Pääomarahoituis		
Oman pääoman lisäys	0	125 000
	0	125 000
Varojen lähteet yhteensä	1 444 112	1 124 809
Varojen käyttö		
Voitonjako		
Verot	63 331	14 855
Osingot	21 875	15 000
Muu voitonjako	0	0
	85 206	29 855
Sijoitukset		
Sijoitusten lisäys (netto)	1 622 246	732 015
Aineettomien ja aineellisten hyödykkeitten lisäys (netto)	2 402	3 137
	1 624 648	735 152
Pääoman palautukset		
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	0	0
Varojen käyttö yhteensä	1 709 854	765 007
Liikepääoman lisäys / vähennys	-265 742	359 802
Liikepääoman muutos		
Saamisten muutos	-12 367	36 223
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-149 730	230 366
Siirtosaamisten muutos	-10 853	-27 466
Jälleenvakuutustallettevelkojen muutos	453	-594
Velkojen muutos	5 494	107 388
Siirtovelkojen muutos	-98 739	13 885
Liikepääoman lisäys / vähennys	-265 742	359 802

Tuloslaskelma

(1000 mk)

	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	1.1. - 31.12. 1997	1.1. - 31.12. 1996	1.1. - 31.12. 1997	1.1. - 31.12. 1996
Vakuutustekninen laskelma				
Vakuutusmaksutulo				
Vakuutusmaksutulo	1 080 810	947 550	1 080 810	947 550
Jälleenvakuuttajien osuus	-6 624	-7 777	-6 624	-7 777
	1 074 186	939 773	1 074 186	939 773
Sijoitustoiminnan tuotot	1 340 308	884 118	1 345 549	883 912
Sijoitusten arvonnkorotus	0	38 000	0	38 000
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-630 995	-538 114	-630 995	-538 114
Jälleenvakuuttajien osuus	4 055	3 459	4 055	3 459
	-626 940	-534 655	-626 940	-534 655
Korvausvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-573 005	-331 679	-573 005	-331 679
Jälleenvakuuttajien osuus	-123	194	-123	194
	-573 128	-331 485	-573 128	-331 485
Korvauskulut yhteensä	-1 200 068	-866 140	-1 200 068	-866 140
Vakuutusmaksuvastuun muutos				
Kokonaismuutos	-666 632	-480 138	-666 632	-481 130
Kannansiirrot	0	-992	0	0
Jälleenvakuuttajien osuus	415	1 855	415	1 855
	-666 217	-479 275	-666 217	-479 275
Vastuuvajauksen muutos	-3 558	-4 674	-3 558	-4 674
Liikekulut	-59 073	-54 023	-59 073	-54 023
Sijoitustoiminnan kulut	-341 524	-392 542	-349 069	-397 511
Muut vakuutustekniset kulut	-272	-446	-272	-446
Vakuutustekninen tulos	143 782	64 791	141 478	59 616
Muu kuin vakuutustekninen laskelma				
Muut kulut				
Liikearvon poisto	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Välittömät verot varsinaisesta toiminnasta				
Tilikauden verot	-61 491	-13 104	-61 495	-13 104
Aikaisempien tilikausien verot	-1 840	-1 750	-1 840	-1 750
Voitto varsinaisesta toiminnasta verojen jälkeen	78 051	47 537	75 743	42 362
Poistoeron lisäys	26 703	-12 170	26 703	-12 170
Vapaaehtoisten varausten lisäys	27 450	1 550	22 403	-617
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	0	0	25	1 789
Tilikauden voitto	132 204	36 917	124 874	31 364

Tase

(1000 mk)

	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	31.12.1997	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1996
Vastaavaa				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2 985	3 860	2 985	3 860
Liikearvo	4 800	7 200	4 800	7 200
	7 785	11 060	7 785	11 060
Sijoitukset				
Kiinteistösijoitukset				
Vesivoimalaitokset	0	664 220	0	664 220
Muut kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet	854 118	815 365	1 063 745	1 046 814
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	147 294	185 236	0	0
	1 001 412	1 664 821	1 063 745	1 711 034
Muut sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	2 098 107	1 662 060	2 108 667	1 670 337
Rahoitusmarkkinavälineet	5 445 655	4 028 444	5 445 655	4 028 444
Kiinnelainasaamiset	1 106 862	1 052 051	1 106 862	1 052 051
Muut lainasaamiset	169 182	180 951	169 182	180 951
Talletukset	458 980	123 966	458 980	123 966
	9 278 786	7 047 472	9 289 346	7 055 749
Jälleenvakuutustalletesaamiset	54	63	54	63
Sijoitukset yhteensä	10 280 252	8 712 356	10 353 145	8 766 846
Vastuuvajaus	1 758	5 316	1 758	5 316
Saamiset				
Ensivakuutustoiminnasta				
Vakuutuksenottajilta	19 760	46 901	19 760	46 901
Muut saamiset	16 150	1 377	20 488	8 310
	35 910	48 278	40 248	55 211
Muu omaisuus				
Aineelliset hyödykkeet				
Kalusto	7 865	7 664	7 865	7 664
Rahat ja pankkisaamiset	109 957	259 687	109 957	259 687
	117 822	267 351	117 822	267 351
Siirtosaamiset				
Korot ja vuokrat	157 983	200 647	157 982	200 647
Muut siirtosaamiset	85 375	53 563	85 375	53 563
	243 358	254 210	243 357	254 210
Vastaavaa	10 686 885	9 298 571	10 764 115	9 359 994

Tase

(1000 mk)

	EMOYHTIÖ		KONSERNI	
	31.12.1997	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1996
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Sidottu				
Osakepääoma	62 500	62 500	62 500	62 500
Vararahasto	177 500	177 500	177 500	177 500
	240 000	240 000	240 000	240 000
Vapaa				
Edellisten tilikausien voitto	140 080	125 038	138 000	128 511
Tilikauden voitto	132 205	36 917	124 874	31 364
	272 285	161 955	262 874	159 875
Oma pääoma yhteensä	512 285	401 955	502 874	399 875
Vähemmistöosuus	0	0	60 563	60 134
Varaukset				
Kertynyt poistoero	2 196	28 899	2 196	28 899
Vapaaehtoiset varaukset	14 647	42 097	37 321	54 494
	16 843	70 996	39 517	83 393
Vakuutustekninen vastuovelka				
Henkivakuutuksen vakuutusmaksuvastuu	5 537 052	4 870 420	5 537 052	4 870 420
Jälleenvakuuttajien osuus	-5 476	-5 061	-5 476	-5 061
	5 531 576	4 865 359	5 531 576	4 865 359
Henkivakuutuksen korvausvastuu	4 454 035	3 881 030	4 454 035	3 881 030
Jälleenvakuuttajien osuus	-866	-990	-866	-990
	4 453 169	3 880 040	4 453 169	3 880 040
Vakuutustekninen vastuovelka yhteensä	9 984 745	8 745 399	9 984 745	8 745 399
Jälleenvakuutustallettevelat	1 337	1 790	1 337	1 790
Velat				
Jälleenvakuutustoiminnasta	485	511	485	511
Muut velat				
Muut velat	22 595	28 063	25 998	19 035
	23 080	28 574	26 483	19 546
Saadut ennakot ja siirtovelat	148 595	49 857	148 596	49 857
Vastattavaa	10 686 885	9 298 571	10 764 115	9 359 994

Liitetiedot

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Säännökset ja määräykset

Tilinpäätös on laadittu noudattaen kirjanpito-, osakeyhtiö- ja vakuutusyhtiölakia sekä vakuutustoimintaa valvovan viranomaisen, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, antamia ohjeita ja määräyksiä.

Sijoitusten käypä arvo, arvostusperiaatteet ja jaksotus

Sijoitusten käypä arvo on määritelty sijoituskohteittain ja esitetty tase-erittäin tilinpäätöksen liitetiedoissa. Arvopaperien käypinä arvoina pidetään tilinpäätöspäivän markkinanotteen rausta kun sellainen on olemassa. Muulloin käypänä arvona pidetään hankintamenoa tai substanssiarvoa.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohjeiden antaman mahdollisuuden mukaisesti sijoitukseen kuuluvat rahoitusmarkkinavälineet on kirjattu taseeseen hankintameno määrällisenä silloin, kun arvon aleneminen johtuu ainoastaan korkotason vaihtelusta. Rahoitusmarkkinavälineen nimellisarvon ja hankintahinnan välinen erotus on jaksotettu korkotuottoihin ja vastaerä sisältyy rahoitusmarkkinavälineen hankintameno. Hankin-

tamenoon sisältyvät vastaerät ilmenevät tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Sijoitusomaisuusluonteiset osakkeet ja osuudet on merkitty taseeseen hankintameno tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Käyttöomaisuusluonteiset osakkeet on esitetty hankintahinnassaan tai sitä alemmassa käyvässä arvossa, mikäli arvon alentumista ei ole pidettävä tilapäisenä. Osakkeiden ja osuuksien sijoitusomaisuusosakkeet on arvostettu keskihintaa käyttäen.

Tilinpäätöksessä johdannaissojaimusten realisoitumaton arvomuutos on kirjattu tulosvaikutteisesti mikäli suojattavan kohteen arvomuutos on kirjattu. Muun kuin suojaustarkoituksessa olevan johdannaissojaimuksen osalta on tulosvaikutteisesti kirjattu vain realisoitumaton arvostustappio.

Kullekin kiinteistökohteelle määritellään vuosittain käypä arvo eli todennäköinen luovutushinta. Kiinteistökohteiden käyvän arvon määrittäminen on suoritettu ulkopuolisten arvioitsijoiden toimesta.

Kiinteistöt on kirjattu taseeseen suunnitelmapoistoilla vähennettyyn hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Kiinteistöjoitusten osalta suunnitelman mukaisiin poistoihin siirrettiin vuoden 1995 alusta tai sitä myöhemmästä hankinta-ajankohdasta.

Sijoitusten arvonorotukset, arvonalennukset sekä palautuneet arvonalennukset kirjataan tulosvaikutteisesti. Arvonalennukset on kirjattu sijoitustoiminnan kului-

hin. Sijoituksista aiemmin tehdyt arvonalennukset on kirjattu tulosvaikutteisesti hankintameno käyvän arvon nousua vastaavalta osuudelta.

Poistot

Kaluston, aineettomien oikeuksien ja rakennusten hankintameno on aktivoitu ja se kirjataan vaikutusaikanaan poistoina kuluksi. Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Sen mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina alkupe- räisestä hankintahinnasta. Rakennusten osalta poistot aloitettiin vuoden 1994 lopun meno- ja jäännöksestä ja tällöin arvioitiin niiden jäljellä oleva taloudellinen pitoaika. Poistoja laskettaessa on käytetty seuraavia arvioituja kokonaiskäyttöaikoja:

<i>Asuin- ja liikerakennukset</i>	<i>50-60 v.</i>
<i>Vesivoimalaitosrakennukset</i>	<i>50-70 v.</i>
<i>Teollisuus- ja varastorakennukset</i>	<i>40 v.</i>
<i>Vesivoimalaitosten laitteistot</i>	<i>40 v.</i>
<i>Rakennusten tekniset laitteet</i>	<i>15 v.</i>
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>	<i>10 v.</i>
<i>Atk-laitteet, atk-ohjelmistot, autot</i>	<i>5 v.</i>
<i>Kalusto</i>	<i>10 v.</i>
<i>Konttorikoneet</i>	<i>7 v.</i>
<i>Liikeyarvo</i>	<i>5 v.</i>

Mikäli kiinteistöihin on tehty oleellisia perusparannuksia, taloudellinen käyttöaika on arvioitu uudestaan. Kiinteistöjen suunnitelmapoistot on esitetty sijoitustoiminnan kuluissa.

Kirjanpidossa tehtyjen, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain mukaisten poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus on esitetty omana eränään tuloslaskelmasa ja kertynyt erotus taseen varauksissa.

Liikemenot ja kaluston sekä aktivoitujen atk-järjestelmien poistot kohdistetaan tuloslaskelman eriin toiminnoittain. Korvaustoimintaan kohdistuvat poistot sisältyvät korvauskuluihin. Vakuutusten hankintaan, vakuutusten hoitoon ja hallintoon kohdistuvat poistot sisältyvät liikekuluihin. Sijoitustoiminnan hoitamiseen kohdistuvat poistot sisältyvät sijoitustoiminnan kuluihin. Liitetiedoissa esitetään toimintokohtainen poistoerittely.

Eläkejärjestelyt

Novan henkilöstön eläketurva on järjestetty Eläke-Varmasta ja Novasta otetuilla eläkevakuutuksilla. Eläkevakuutusmaksut on kirjattu tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti.

Vapaaehtoisia varauksia, poistoeroa ja arvonorotuksia vastaava verovelka

Vapaaehtoisia varauksia ja poistoeroa vastaavan verovelan toteutumista ei pidetä todennäköisenä. Kun tuloutus tapahtuu kulujen kattamiseksi, verovelka ei realisoidu. Sovellettava yhtiöverokanta olisi 28 %.

Ulkomaanrahan määräiset erät

Ulkomaanrahan määräiset saamiset on muutettu Suomen markoiksi tilinpäätöspäivän Suomen Pankin keskikurssiin. Ulkomaanrahan määräiset sijoitukset on merkitty taseeseen hankinta-ajankohdan tai sitä alemmaa tilinpäätöspäivän mukaista valuuttakurssia käyttäen. Käyvän arvon määrittämisessä on sijoituksissa käytetty Suomen Pankin tilinpäätöspäivänä noteeraamaa keskikurssia.

Vakuutusyhtiölain kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain kohtuusperiaate edellyttää, että kohtuullinen osa vakuutusten tuottamasta ylijäämästä annetaan asiakashyvityksinä vakuutuksille. Novan tavoitteena on, että pitkällä aikavälillä asiakashyvitykset kompensoivat inflaation vaikutukset mahdollisimman hyvin. Asiakashyvityksissä pyritään jatkuvuuteen ja vältetään äkillisiä muutoksia yleisen korkotason muuttuessa. Uuteen tilanteeseen sopeudutaan siirtymäkauden kuluessa. Sijoitustoiminnan riskitaso pyritään valitsemaan siten, että yhtiön vakavaraisuus täyttää henkivakuutusyhtiön pitkän aikavälin toiminnan edellyttämän vakavaraisuusvaatimuksen. Käytännössä tavoitteena on ollut keskimäärin minimiin nähden noin nelinkertainen vakavaraisuus. EU-säännösten mukainen vakavaraisuusminimi on neljä prosenttia.

Konsernitilinpäätös

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan konserniin kuului 31.12.1997 emoyhtiön lisäksi 57 suomalaista asunto- ja kiinteistöyhtiötä.

Yhdisteltyjä asunto- ja kiinteistöyhtiöitä on konsernitilinpäätöksessä käsitelty suorina kiinteistösijoituksina. Yhtiössä tehdyt konsernin yhtenäisestä poistosuunnitelmasta poikkeavat poistot on korvattu suunnitelman mukaisin poistoin.

Konsernitilinpäätös on laadittu emoyhtiön ja edellä mainittujen 57 tytäryhtiön tuloslaskelmien ja taseiden sekä niiden liitteenä ilmoitettavien tietojen yhdistelminä. Näistä on eliminoitu yhtiöiden väliset sisäiset tuotot ja kulut, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäinen omistus. Vähemmistöosuudet tilikauden tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen tuloslaskelmaan ja taseeseen.

Konsernin keskinäinen osakeomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenomenetelmää. Syntynyt konserniaktiiva on kohdistettu kokonaisuudessaan tytäryhtiöiden omaisuuserille niiden käypien arvojen sallimissa rajoissa. Rakennuksiin kohdistettua osaa on poistettu kyseisen kohteen poistosuunnitelman mukaisesti.

Tuloslaskelman liitetiedot

EMOYHTIÖ

(1000 mk)

1997

1996

VAKUUTUSMAKSUTULO

Ensivakuutus		
Kotimaasta		
Henkivakuutus		
Yksilöllinen henkivakuutus	82 635	201 918
Työntekijäin ryhmähenkivakuutus	6 000	9 355
Muu ryhmähenkivakuutus	14 596	14 222
Eläkevakuutus		
Yksilöllinen eläkevakuutus	164 299	138 527
Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	813 099	582 766
	<hr/>	<hr/>
	1 080 629	946 788
Jälleenvakuutus	214	805
Kokonaisvakuutusmaksutulo	<hr/>	<hr/>
	1 080 843	947 593
Luottotappiot vakuutusmaksusaamisista	-33	-43
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	<hr/>	<hr/>
	1 080 810	947 550
Vakuutusmaksutulon erittely		
Jatkuvat vakuutusmaksut	450 067	382 506
Kertamaksut	630 562	564 282
Yhteensä	<hr/>	<hr/>
	1 080 629	946 788
Vakuutusmaksut sopimuksista, jotka oikeuttavat hyvitykseen	<hr/>	<hr/>
	1 080 629	946 788

MAKSETUT KORVAUKSET

Ensivakuutus		
Henkivakuutus	85 131	61 751
Eläkevakuutus	449 201	413 274
Takaisinostot	96 553	59 371
	<hr/>	<hr/>
	630 885	534 396
Jälleenvakuutus	110	3 718
Yhteensä	<hr/>	<hr/>
	630 995	538 114

SJOITUSTOIMINNAN NETTOTUOTON ERITTELY

(1000 mk)

	1997	1996
<i>Sijoitustoiminnan tuotot</i>		
Tuotot kiinteistösijoituksista		
Osinkotuotot	0	179
Korkotuotot		
Konserniyritykset	13 929	15 706
Muut	0	0
Muut tuotot		
Konserniyritykset	84 423	104 740
Muut	39 418	47 292
	137 770	167 917
Tuotot muista sijoituksista		
Osinkotuotot	86 513	37 456
Korkotuotot	421 302	413 474
Muut tuotot	4 399	1 646
	512 214	452 576
Yhteensä	649 984	620 493
Palautuneet arvonalennukset	27 168	38 086
Myyntivoitot	663 156	225 539
Sijoitustoiminnan tuotot yhteensä	1 340 308	884 118
<i>Sijoitustoiminnan kulut</i>		
Kulut kiinteistösijoituksista	-61 685	-72 923
Kulut muista sijoituksista	-18 737	-10 635
Korkokulut ja muut vieraan pääoman kulut	-23 654	-20 928
Yhteensä	-104 076	-104 486
Arvonalennukset	-76 266	-187 171
Rakennusten suunnitelmapoistot	-5 135	-5 907
Myyntitappiot	-156 047	-94 978
Sijoitustoiminnan kulut yhteensä	-341 524	-392 542
Sijoitusten arvonnkorotus	0	38 000
<i>Sijoitustoiminnan nettotuotto</i>	998 784	529 576
Osinkoihin sisältyvä yhtiöveron hyvitys	18 018	8 528
Muihin tuottoihin ja kuluihin muista sijoituksista sisältyvät		
Valuuttakurssivoitot	3 814	1 278
Valuuttakurssitappiot	6 999	1 952

LIIEKULUERITTELYT

(1000 mk)

	1997	1996
<i>Kokonaisliikekulut toiminnoittain</i>		
Maksetut korvaukset	6 935	6 278
Liikekulut	59 073	54 023
Sijoitustoiminnan kulut	8 725	7 689
Muut kulut	0	0
Yhteensä	74 733	67 990
<i>Toimintokohtaiset poistot</i>		
Maksetut korvaukset	415	409
Liikekulut	2 258	1 904
Sijoitustoiminnan kulut	403	324
Yhteensä	3 076	2 637
<i>Henkilöstökulut</i>		
Palkat ja palkkiot	24 486	22 197
Luontoisetujen raha-arvo	970	865
Eläkekulut	6 563	6 650
Muut henkilösivukulut	2 519	2 148
Yhteensä	34 538	31 860
Toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 65 vuotta ja muiden johtajien 60-65 vuotta.		
Henkilökunta keskimäärin	107	97
<i>Tuloslaskelman erä liikekulut</i>		
Vakuutusten hankintamenot		
Ensivakuutuksen palkkiot	7 354	6 967
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	0	4
Muut vakuutusten hankintamenot	24 086	23 426
	31 440	30 397
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	0	0
Vakuutusten hoitokulut	14 152	12 993
Hallintokulut	13 553	10 633
Menevän jälleenvakuutuksen palkkiot	-72	0
Yhteensä	59 073	54 023

Taseen liitetiedot

EMOYHTIÖ

(1000 mk)

SIJOITUSTEN KÄYPÄ ARVO JA ARVOSTUSERO

	Jäljellä oleva hankinta- meno	1997 Kirjan- pito- arvo	Käypä arvo	Jäljellä oleva hankinta- meno	1996 Kirjan- pito- arvo	Käypä arvo
Kiinteistösijoyitukset						
Kiinteistöt	94 503	94 503	94 650	686 405	769 405	851 325
Konserniyhtiöosakkeet	695 822	695 822	797 305	633 445	633 445	724 278
Muut kiinteistöosakkeet	63 793	63 793	73 258	76 735	76 735	81 886
Lainasaamiset konserniyrityksiltä	147 294	147 294	147 294	185 236	185 236	185 236
Muut sijoitukset						
Osakkeet ja osuudet	2 098 107	2 098 107	2 908 354	1 662 060	1 662 060	2 075 674
Rahoitusmarkkina- välineet	5 445 655	5 445 655	5 911 457	4 028 444	4 028 444	4 436 540
Kiinnelainasaamiset	1 106 862	1 106 862	1 106 862	1 052 051	1 052 051	1 052 051
Muut lainasaamiset	169 182	169 182	169 182	180 951	180 951	180 951
Talletukset	458 980	458 980	472 934	123 966	123 966	123 966
Jälleenvakuutus- talletesaamiset	54	54	54	63	63	63
	10 280 252	10 280 252	11 681 350	8 629 356	8 712 356	9 711 970

Rahoitusmarkkinavälineiden
jäljellä oleva hankintameno
sisältää korkotuotoksi tai
niiden vähennykseksi
jaksotettua nimellisarvon
ja hankintahinnan erotusta

63 128

35 974

Kirjanpitoarvo sisältää
tuloutettuja
arvonkorotuksia

0

83 000

Arvostusero (käyvän arvon
ja kirjanpitoarvon erotus)

1 401 098

999 614

Kiinteistösijoitusten muutokset

	Raken- nukset	1997 Maa- ja vesialueet sekä kiinteistö- osakkeet	Laina- saamiset	Raken- nukset	1996 Maa- ja vesialueet sekä kiinteistö- osakkeet	Laina- saamiset
Hankintameno 1.1.	257 334	1 361 645	185 236	257 277	1 436 612	143 452
Lisäykset	631	136 674	3 784	57	59 563	72 250
Vähennykset	-164 485	-561 408	-41 726	0	-134 530	-30 466
Hankintameno 31.12.	93 480	936 911	147 294	257 334	1 361 645	185 236
Arvonkorotukset 1.1.	0	38 000	0	0	0	0
Lisäykset	0	0	0	0	38 000	0
Vähennykset	0	-38 000	0	0	0	0
Arvonkorotukset 31.12.	0	0	0	0	38 000	0
Kertyneet suunnitelma- poistot/arvon- alennukset 1.1.	35 281	142 113	0	7 916	32 040	0
Suunnitelmapoistot/ arvonlennukset ja palautuneet arvon- alennukset	3 709	4 858	0	27 365	110 073	0
Vähennykset	-9 688	0	0	0	0	0
Kertyneet suunnitelma- poistot/arvon- alennukset 31.12.	29 302	146 971	0	35 281	142 113	0
Kirjanpitoarvo suunnitelmapoistojen/ arvonlennusten jälkeen 31.12.	64 178	789 940	147 294	222 053	1 257 532	185 236
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	26 864			15 155		
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	-26 864			11 709		
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	0			26 864		
Rakennusten arvo kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	64 178			195 189		

Omassa käytössä olevat kiinteistöt ja kiinteistöosakkeet

Jäljellä oleva hankintameno	5 901	3 404
Kirjanpitoarvo	5 901	3 404
Käypä arvo	5 750	2 801

Sijoitusomaisuus
Osakkeet ja osuudet

Arvopaperi	Lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista äänistä		Nimellis-arvo	Kirjanpitoarvo 31.12.1997
A. Ahlström Oy	3 750	0,77 %	0,14 %	3 750	30 480
Aamulehti-yhtymä Oy	63 400	0,66 %	1,09 %	634	11 255
Arctos Capital Oy	150 000	2,18 %	2,18 %	3 000	3 525
Asko Oyj	539 805	1,53 %	1,53 %	5 398	43 996
Aspoyhtymä Oy	7 600	0,17 %	0,17 %	76	1 748
Kiinteistö Oy Bomba	1 000	1,85 %	1,85 %	10	10
Björkboda Lås Oy Ab	1 225	12,25 %	12,25 %	1 225	1 225
Ab Chips Oy Ltd	41 475	1,24 %	0,11 %	415	3 107
Cultor Oyj	326 568	1,42 %	2,00 %	3 919	51 569
Efore Oy	37 500	1,89 %	0,84 %	375	4 511
Elcoteq Network Oyj	25 400	0,11 %	0,02 %	51	1 740
Elecster Oyj	117 000	3,12 %	0,55 %	585	2 651
Enso Oyj	1 477 918	0,48 %	0,60 %	14 779	62 705
Finnair Oyj	46 300	0,05 %	0,05 %	232	1 821
Finnlines Oy	220 800	1,13 %	1,13 %	2 208	17 992
Oy G.W. Sohlberg Ab	100 000	3,70 %	0,93 %	4 000	20 160
Helsingin Puhelin Oyj	196 150	0,41 %	0,11 %	981	17 033
Helsingin Puhelinyhdistys	598				3 058
HK Ruokatalo Oy	18 700	0,78 %	0,08 %	935	1 870
Huhtamäki Oy	15 300	0,05 %	0,03 %	306	3 371
Instrumentarium Oy	250 300	1,24 %	1,14 %	2 503	36 871
Interbank Osakepankki	1 100 000	9,97 %	9,74 %	11 000	11 400
Jaakko Pöyry Group Oyj	184 500	1,35 %	1,35 %	923	10 701
KCI Konecranes International Oyj	10 500	0,07 %	0,07 %	84	1 208
Kemira Oyj	773 000	0,60 %	0,60 %	7 730	32 089
Kesko Oy	400 900	0,45 %	0,01 %	4 009	23 005
Kone Oy	5 220	0,08 %	0,03 %	261	3 367
Kyro Oyj Abp	339 200	0,86 %	0,86 %	339	9 802
Lassila & Tikanoja Oyj	805 148	5,34 %	5,34 %	8 051	58 223
Lemminkäinen Oy	41 965	0,26 %	0,26 %	420	1 613
Lännen Tehtaat Oy	270 443	4,20 %	4,20 %	2 704	15 459
Länsivoima Oy	99 070	1,52 %	1,52 %	991	19 461
Merita Oyj	1 781 620	0,21 %	0,07 %	17 816	27 214
Metra Oy Ab	386 894	0,72 %	0,79 %	7 738	37 810
Metsä-Serla Oyj	59 000	0,04 %	0,01 %	590	2 508
Metsä Tissue Oyj	81 500	0,27 %	0,27 %	815	4 279
MTV Oy	1 100	2,00 %	2,00 %	550	26 829
Neste Oy	14 300	0,01 %	0,01 %	143	1 888
Nokia Oyj	590 836	0,20 %	0,50 %	2 954	87 683
Norvestia Oy Ab	773 863	15,16 %	9,91 %	15 477	51 363
Novo Group Oyj	15 390	0,28 %	0,28 %	77	1 809
Okmetic Oy	1 896	7,78 %	7,78 %	1 896	16 002
Olvi Oyj	61 666	3,22 %	0,66 %	617	4 933
Orion-yhtymä Oyj	82 780	0,12 %	0,13 %	828	9 940
Outokumpu Oyj	226 064	0,18 %	0,18 %	2 261	13 072
Partek Oyj Abp	342 426	0,71 %	0,71 %	3 424	30 745
Pihakozza Oy	400	7,84 %	13,61 %	68	2 000
Ponsse Oy	24 900	0,71 %	0,71 %	125	1 935
Raisio Yhtymä Oyj	1 800	0,01 %	0,01 %	18	1 050
Rautakirja Oyj	114 000	1,76 %	1,66 %	2 280	39 603
Rautaruukki Oy	318 500	0,23 %	0,23 %	3 185	13 041
Vakuutusosakeyhtiö Sampo	295 628	0,48 %	0,48 %	1 478	18 243
Santasalo-JOT Oy	148 600	1,44 %	1,44 %	1 486	6 489
Oy Stockmann Ab	84 750	0,59 %	0,10 %	1 695	18 776
Suomen Kantaverkko Oyj	60	1,80 %	0,80 %	6 000	12 000
Suunto Oyj	21 000	0,39 %	0,39 %	105	1 145
Tamfelt Oyj Abp	188 133	2,83 %	4,32 %	1 881	21 417
Tampereen Kiinteistö Invest Oy	915 625	25,00 %	25,00 %	45 781	63 000
Tamro Oyj	124 000	0,14 %	0,14 %	1 240	3 708
Tulikivi Oy	30 100	1,70 %	5,76 %	602	1 873
UPM-Kymmene Oyj	210 400	0,08 %	0,08 %	2 104	22 934

Arvopaperi	Lukumäärä	Osuus kaikista		Nimellis- arvo	Kirjanpitoarvo 31.12.1997
		osakkeista	äänistä		
Vahto Group Ltd Oy	62 000	2,16 %	2,85 %	310	1 810
Vaisala Oy	113 600	2,65 %	3,19 %	1 136	30 927
Valmet Oyj	97 600	0,12 %	0,12 %	976	7 323
Valtameri Oyj	60 330	3,66 %	0,70 %	603	3 917
Viking Line Ab	40 000	0,37 %	0,37 %	40	6 941
Werner Söderström Osakeyhtiö - WSOY	475 860	3,97 %	1,20 %	4 759	48 097
YIT-Yhtymä Oy	32 500	0,13 %	0,13 %	325	1 999
Ålandsbanken Ab	38 533	0,80 %	0,04 %	385	3 732
Muut					2 369
					1 157 430
Rahastot					
Carnegie Korke	215 155				21 618
Carnegie Likvidi	100 000				10 000
Erikoissijoitusrahasto Phalanx	1 000 000				10 000
Finnmezzanine Rahasto I Ky	18 944				9 472
Finnventure Rahasto I Ky	82				3 165
Finnventure Rahasto II Ky	71				3 550
Finnventure Rahasto III Ky	56				2 800
Gyllenberg Momentum	30 000				15 000
Gyllenberg Small Firm	19 824				10 091
Interbank Vipu	175 728				24 600
PSP-Kasvuosake	100 000				10 000
Sponsor Fund I Ky	26				17 536
Muut					1 078
					138 910
Ulkomaiset osakkeet					
Akzo Nobel N.V., Alankomaat	9 100	0,013 %			6 002
ING Groep N.V., Alankomaat	22 362	0,002 %			4 154
VastNed Offices/Industrial N.V., Alankomaat	54 504	0,499 %			8 149
Burmah Castrol PLC, Iso-Britannia	51 400	0,024 %			4 486
County Hotels Group PLC, Iso-Britannia	992 172	3,969 %			8 336
Diageo PLC, Iso-Britannia	88 200	0,002 %			3 470
Nycomed Amersham PLC, Iso-Britannia	65 060	0,067 %			7 029
Premier Farnell PLC, Iso-Britannia	91 000	0,034 %			3 183
Reuters Holdings PLC, Iso-Britannia	60 000	0,004 %			3 102
Telecom Italia S.p.A., Italia	171 430	0,008 %			3 033
Ito-Yokado Co, Japani	15 000	0,004 %			3 470
Fokus Banken ASA, Norja	190 000	0,289 %			4 841
Norsk Hydro ASA, Norja	90 000	0,039 %			19 942
Orkla ASA, Norja	24 000	0,049 %			5 884
Carrefour, Ranska	1 500	0,004 %			4 064
Castorama Dubois, Ranska	6 000	0,037 %			3 897
LVMH, Ranska	4 000	0,005 %			3 573
Saint-Gobain, Ranska	7 900	0,009 %			5 835
Total, Ranska	9 300	0,004 %			3 842
Aga Ab, Ruotsi	54 000	0,022 %			3 889
Astra Ab, Ruotsi	135 000	0,008 %			12 330
Autoliv Inc., Ruotsi	25 000	0,024 %			4 364
CityMail Sweden Ab, Ruotsi	6 792	1,369 %			7 640
Ericsson Tel Ab, Ruotsi	127 000	0,013 %			13 090
Investor Ab, Ruotsi	20 000	0,010 %			5 258
NetCom Systems, Ruotsi	45 000	0,047 %			3 486
Fresenius Medical Care AG, Saksa	10 000	0,014 %			3 596
Hoechst AG, Saksa	20 000	0,003 %			3 778
Metro AG, Saksa	21 240	0,023 %			3 728
Veba AG, Saksa	17 500	0,004 %			4 870
Volkswagen AG, Saksa	1 800	0,007 %			4 229
Holderbank, Sveitsi	1 000	0,020 %			3 803
Nestle SA, Sveitsi	740	0,002 %			4 520
Chr. Hansen Holding A/S, Tanska	7 000	0,138 %			4 373
Falck A/S, Tanska	15 000	0,127 %			3 718
Novo Nordisk A/S, Tanska	10 000	0,013 %			5 629
Amgen Inc., Yhdysvallat	12 000	0,005 %			3 079
Muut, 165 muun ulkomaisen yhtiön osakkeita yhteensä					215 727
					417 399

Arvopaperi	Lukumäärä	Osuus kaikista osakkeista	äänistä	Nimellis-arvo	Kirjanpitoarvo 31.12.1997
<i>Ulkomaiset rahastot</i>					
Key International Trust, Caymansaaret					175 562
Hambro European Ventures III, Iso-Britannia					12 439
Schroder Ventures European Fund, Iso-Britannia					8 721
Industri Kapital, Ruotsi					6 630
Nektar, Ruotsi					7 000
					210 352
<i>Optiot</i>					
					85 454
Sijoitusomaisuus yhteensä					2 009 546
<i>Käyttöomaisuus</i>					
<i>Osakkeet ja osuudet</i>					
Eläke-Sampo Vakuutusosakeyhtiö	295	9,83 %	9,83 %	2 950	20 301
Henkivakuutusosakeyhtiö Retro	12 019	17,17 %	17,17 %	1 202	9 193
Nordben Life and Pension Ltd	900 000	14,98 %	15,00 %	50 529	16 000
Rahastopalvelu RP Oy	2 000	10,00 %	10,00 %	20	20
Unsa Oy	425 930	7,50 %	7,50 %	42 593	42 593
Muut					454
Käyttöomaisuus yhteensä					88 561

MUUT LAINASAAMISET

(1000 mk)

1997 1996

Lainasaamiset vakuuden mukaan ryhmiteltyinä

Pankkitakaus	43 672	83 051
Vakuutuskirja	4 729	8 242
Muu vakuus	120 781	89 658
Jäljellä oleva hankintameno	169 182	180 951

AINEETTOMIEN JA AINEELLISTEN HYÖDYKKEIDEN MUUTOKSET

(1000 mk)

	1997 Aineettomat oikeudet	1997 Liikearvo	1997 Kalusto	1997 Yhteensä
Hankintameno 1.1.	5 012	12 000	12 118	29 130
Hankinnat	138	0	2 479	2 617
Myyntit ja romutukset	-3	0	-1 150	-1 153
Hankintameno 31.12.	5 147	12 000	13 447	30 594
Kertyneet suunnitelmapoistot 1.1.	1 152	4 800	4 454	10 406
Suunnitelmapoistot	1 013	2 400	2 063	5 476
Myyntit ja romutukset	-3	0	-935	-938
Kertyneet suunnitelmapoistot 31.12.	2 162	7 200	5 582	14 944
Hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen 31.12.	2 985	4 800	7 865	15 650
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.	29	0	2 006	2 035
Suunnitelman ylittävät/alittavat poistot	17	0	144	161
Kokonaispoistojen ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	46	0	2 150	2 196
Menojäännös kokonaispoistojen jälkeen 31.12.	2 939	4 800	5 715	13 454

OMA PÄÄOMA

(1000 mk)

	1997	1996
Sidottu		
Osakepääoma	62 500	62 500
Vararahasto	177 500	177 500
	240 000	240 000
Vapaa		
Edellisten tilikausien ylijäämä	161 955	140 038
Osingonjako	-21 875	-15 000
	140 080	125 038
Tilikauden ylijäämä	132 205	36 917
	272 285	161 955
Yhteensä	512 285	401 955

VAPAAEHTOISET VARAUKSET

(1000 mk)

	1997	1996
<i>Kertynyt poistoero</i>		
Aineettomat hyödykkeet	46	29
Kalusto	2 150	2 006
Kiinteistöt	0	26 864
Yhteensä	2 196	28 899
<i>Vapaaehtoiset varaukset</i>		
Luottotappiovaraus 1.1.	14 247	15 797
Muutos	400	-1 550
Luottotappiovaraus 31.12.	14 647	14 247
Siirtymävaraus 1.1.	27 850	27 850
Muutos	-27 850	0
Siirtymävaraus 31.12.	0	27 850
Yhteensä	14 647	42 097
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	16 843	70 996

VAKUUTUSMAKSUVASTUUSTA VÄHENNETYT
KUOLETTAMATTOMAT HANKINTAKUSTANNUKSET

(1000 mk)

	1997	1996
Yksilöllisen henkivakuutuksen zillmeraus	795	910
Yksilöllisen eläkevakuutuksen zillmeraus	0	0
	795	910

Zillmerauksen kuoletusaika on 2 - 5 vuotta.

Laskuperustekorko

Vastuuvelkalaskelmassa käytetyt laskuperustekorkokannat ovat seuraavat:

Vapaamuotoinen työeläkevakuutus	4,25 %
Muut vakuutukset	4,50 %

Hyvitysten ja alennusten vaikutus tulokseen

Myönnettyjen indeksihyvitysten vaikutus tulokseen on 165 milj.mk.

Lisäksi on varattu myöhemmin annettavia hyvityksiä varten 307 milj.mk.

KONSERNIIN KUULUVILTA YHTIÖILTÄ OLEVAT SAAMISET JA VELAT (1000 mk)

	1997	1996
Saamiset		
Sijoitukset		
Lainasaamiset	147 294	185 236
Saamiset		
Tilisaamiset	3 541	1 377
Yhteensä	150 835	186 613
Velat		
Muut velat		
Tilivelat	9 571	7 360
Yhteensä	9 571	7 360

VASTUUT (1000 mk)

	1997 Saadut ja maksetut preemiot	1997 Käypä arvo	1997 Kohde- etuuden arvo	1996 Kohde- etuuden arvo
Johdannaiset				
Korkojohdannaiset				
Termiinisopimukset 1)		25 754	5 048 956	4 077 663
Koronvaihtosopimukset		8 297	208 423	208 423
Valuuttajohdannaiset				
Termiinisopimukset		-123	105 217	0
Optiosopimukset				
Ostetut	4 020	2 033	1 448 494	851 983
Asetetut	4 020	4 704	1 539 319	920 320
Osakejohdannaiset				
Termiinisopimukset		-775	143 950	66 617
Optiosopimukset				
Ostetut	106 582	133 438	358 815	108 934
Asetetut	1 570	514	26 403	121 560

Avointen johdannaisopimusten arvojen muutoksia on kirjattu tilikauden tulokseksi -26 862 tmk.

1) Lisäksi lukittujen ostettujen ja myytyjen korkojohdannaisopimusten kohde-etuuksien arvo on yhteensä 36 763 930 tmk, joista sopimuksista on kirjattu tilikauden tulokseksi 1 909 tmk.

	1997	1996
Johdannaiskaupan vakuudeksi annetut arvopaperit		
Kirjanpitoarvo	57 531	60 405
Markkina-arvo	61 896	76 164
Muut sitoumukset		
Sitouduttu merkitemään pääomarahastojen osuuksia		
Kotimaiset pääomarahastot	100 898	18 912
Ulkomaiset pääomarahastot	166 672	0

	1997	1996
Toimintapääoma		
Oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen	490 410	380 080
Vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero	16 843	70 996
Omaisuuksien käyppien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen välinen arvostusero	1 401 098	999 614
Kuluksi merkitsemättömät vakuutusten hankintamenot ja aineettomat hyödykkeet sekä muut vähennettävät erät	-10 492	-11 060
	<u>1 897 859</u>	<u>1 439 630</u>
Vakuutusyhtiölain 11 luvun 4§:n toimintapääomavaatimus	407 736	358 256
Runsasvahinkoisten vuosien varalle vakuutustekniseen vastuuelkaan sisältyvä tasoitusmäärä	30 447	30 614
Vakavaraisuuspääoma prosentteina vastuuelasta eli toimintapääoma ja tasoitusmäärä suhteessa omalla vastuulla olevaan vakuutustekniseen vastuuelkaan vähennettynä tasoitusmäärällä	19,4 % *)	16,9 %

*) Jos suhdelukua laskettaessa vastuuelasta vähennetään lisävakuutusrahasto, on suhdeluku 20,0 %.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintapääoma

Kuuaa yhtiön vastuut ylittävän, käyvin hinnoin lasketun omaisuuden määrää, joka on käytettävissä yhtiön jatkuvan toiminnan varmistamiseen.

Toimintapääoman, jonka laskenta on laissa määrätty, muodostavat pääosin:

Oma pääoma ehdotetun voitonjaon jälkeen
 + *vapaaehtoiset varaukset ja kertynyt poistoero*
 + *omaisuuden arvostusero*
 + *pääomalainat*

Vähimmäistoimintapääoma

Kuuaa lain määrittelemää yhtiön vastuut ylittävän omaisuuden määrää, joka yhtiöllä on vähintään oltava, että se voi jatkaa toimintaansa ilman siihen kohdistettavia erityisiä valvontatoimia.

Tasoitusmäärä

Kuuaa turvaavuuksivaatimuksen edellyttämää vastuuelan erää, jolla pyritään varmistamaan vastuuelan riittävyys myös vastuuelkaan oleellisesti vaikuttavien tekijöiden heilahdellessa epäsuotuisasti ja jolle valvontaviranomainen on asettanut minimivaatimuksen ja laskentasäännöt.

Vakavaraisuuspääoma

Toimintapääoman ja tasoitusmäärän yhteismäärä.

Lisävakuutusrahasto

Lisävakuutusrahasto on vastuuelkaan sisältyvä erä, joka tulee käyttää asiakashyvityksiin tai vastuuelan täydennykseen.

Vakavaraisuusaste

Kuvaa yhtiön varallisuuden suhdetta sen vastuovelkaan. Vakavaraisuusaste 119 tarkoittaa, että yhtiöllä on jokaista asiakkaan saamismarkkaa kohti omaisuutta 1,19 markkaa. "Ylimääräisen" 0,19 markan avulla yhtiö varmistaa hallussaan olevien vakuutusäästöjen säilyvyyden ja oman asiakashyvityspolitiikkansa mukaisen asiakashyvitystason jatkuvuuden.

Laskentakaava:

$$\frac{100 + 100 \times \text{vakavaraisuuspääoma}}$$

vastuuelka ilman tasoitusmäärää

Toimintapääoma-aste

Kuvaa yhtiön toimintapääoman ja sille laissa asetetun vähimmäismäärän suhdetta. Toimintapääoma-aste 466 % tarkoittaa, että yhtiön toimintapääoma on 4,66-kertainen lain edellyttämään EU-määräysten mukaiseen vähimmäistoimintapääomaan nähden.

Laskentakaava:

$$100 \times \text{toimintapääoma}$$

vähimmäistoimintapääoma

Vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa ja asiakasetuja

Kuvaa tarkastelujaksolla tapahtunutta vakavaraisuuspääoman muutosta ennen asiakkaille annettavien yhtiön päätettävissä olevien asiakashyvitysten, osakepääoman omistajille tapahtuvan voitonjaon ja verojen huomioonottamista.

Tähän erään ei sisällytetä sitä toimintapääoman muutosta, joka perustuu yhtiön tarkastelujaksolla saamaan uuteen osakepääomaan.

Suhteellisen vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa ja asiakasetuja

Vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa ja asiakasetuja suhteutettuna tilivuoden keskimääräisen vastuuelan ja vuoden alun vakavaraisuuspääoman yhteismäärään.

Tämän luvun arvo 10,7 % tarkoittaa, että yhtiö on laskuperustekorona lisäksi arvostuserojen muutos mukaanluettuna tuottanut sen hallussa olevalle pääomalle 10,7 %:n tuoton, joka on yhtiön harkinnan mukaan käytettävissä voitonjakoon tai vakavaraisuuden kartuttamiseen.

Tämän lisäksi yhtiön käytettävissä on sen koko vakavaraisuus.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{Vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa ja asiakasetuja}}$$

tilivuoden keskimääräinen muu vastuuelka kuin tasoitusmäärä ja lisävakuutusrahasto + vuoden alun vakavaraisuuspääoma

Tuotto sijoitetulle pääomalle

Tämän luvun arvo 14,2 % tarkoittaa, että yhtiön sijoitetulle pääomalle saatu tuotto arvostuserojen muutos mukaanluettuna ennen asiakkaille jaettuja eriä ja voitonjakoa on ollut 14,2 %.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{Vakavaraisuuspääoman muutos ennen voitonjakoa ja asiakashyvitäksiä} + \text{vastuuelan perustekorkovaatimus}}$$

tilivuoden keskimääräinen muu vastuuelka kuin tasoitusmäärä ja lisävakuutusrahasto + vuoden alun vakavaraisuuspääoma

Kokonaispääoman tuotto

Laskentakaava:

$$\text{Liikevoitto} + \text{vastuuelan perustekorko} + \text{sijoitusten arvostuserojen muutos}$$

taseen loppusumma keskimäärin + sijoitusten arvostuserot keskimäärin

Liikekulut

Liikekulut ovat vakuutusten hankinnan ja hoidon sekä yleishallinnon kuluja, jälleenvakuutus-palkkiot sisältyvät liikekuluihin. Korvausten hoitamiseen liittyvät kulut sisältyvät korvauskuluihin ja sijoitusten hoitokulut sisältyvät sijoitustoiminnan kuluihin.

Liikekustannussuhde

Tunnuslukuissa liikekuluihin sisällytetään myös korvauskuluihin kirjatut korvaustoiminnon hoitamisesta aiheutuneet kustannukset sekä käyttöomaisuuden poistot. Vastaavasti kuormitustuloon sisällytetään kaikki kuormituserät.

Laskentakaava:

$$100 \times \text{liikekulut}$$

kuormitustulo



Tuottoa ja turvallisuutta

NOVA

Ulkomaantoiminta

Ulkomaalaisomistus suomalaisissa pörssiyhtiöissä, ulkomaalaisyhtiöiden yritysostot ja suomalaisten työtillaisuudet ulkomailla lisääntyivät kertomusvuonna. Kansainvälistymisprosessiin liittyy henkivakuutustoiminnan osalta sekä uusia haasteita että uusia kilpailutilanteita.

Nova omistaa 15 prosentin osuuden Nordben Life and Pension Insurance Co Ltd:n osakkeista. Nordbenin ensisijaisena tavoitteena on järjestää vakuutusturvaa pohjoismaalaisille jotka työskentelevät ulkomailla. Monikansallisille yrityksille Nova tarjoaa ratkaisuja MIA Office Europe S.C. osakkuutensa avulla.

Korvauskulut

Tilikauden aikana maksettiin korvauksia yhteensä 631 miljoonaa markkaa (538 Mmk). Maksetut korvaukset kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 17 prosenttia. Eläkkeensaajien lukumäärä oli tilivuoden päättyessä 16 700 (15 500).

Henkivakuutuksen perusteella suoritettiin korvauksia 85 miljoonaa markkaa (65 Mmk) mikä oli 31 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Eläkkeitä maksettiin kertomusvuonna yhdeksän prosenttia edellistä vuotta enemmän, yhteensä 449 miljoonaa markkaa (413 Mmk). Takaisinostojen osuus korvauksista nousi 96 miljoonaan markkaan (59 Mmk).

Liikekulut ja henkilöstö

Yhtiön kokonaisliikekulut kasvoivat vajaat 10 prosenttia ja olivat 75 miljoonaa markkaa. Kokonaisliikekulut sisälsivät tuloslaskelman liikekulujen lisäksi sijoitustoiminnan ja korvaustoiminnan hoitokulut. Suhteutettuna taseen loppusummaan kokonaisliikekulut säilyivät edellisen vuoden tasolla, 0,8 prosenttia. Tuloslaskelman liikekulut olivat 59 miljoonaa markkaa, jossa edelliseen vuoteen verrattuna oli kasvua yhdeksän prosenttia. Suhteutettuna maksutuloon nämä liikekulut säilyivät alhaisella tasolla, viitenä prosenttina maksutulosta.

Novan palveluksessa oli kertomusvuoden aikana keskimäärin 107 vakinaista toimihenkilöä. Edellisen vuoden vastaava luku oli 97. Henkilöstön lukumäärää on lisätty vastaamaan yhtiön uusia haasteita sekä kasvaneen vakuutuskannan palvelutarvetta. Tilikauden jälkeen siirtyivät ulkomaantoimintaa hoitaneet viisi henkilöä Eläke-Varman palvelukseen.

Osa hallinnon, markkinoinnin ja sijoitustoiminnan palveluista on ostettu yhtiön yhteistyöyhtiöiltä. Osa tietotekniikkapalveluista on ostettu Oy Eläkesysteemi Ab:lta, Octel Oy:lta ja EläkeVarmalta. Nämä kustannukset sisältyvät asianomaisen toiminnon kuluihin.

Hallintoneuvostolle, hallitukselle ja toimitusjohtajalle maksettujen suoriteperusteisten palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä oli 1 133 063 markkaa (1 105 081 mk). Muut henkilökunnalle maksetut suoriteperusteiset palkat ja palkkiot olivat 23 352 853 markkaa (21 092 204 mk). Konsernin hallintoneuvostolle, hallitukselle, toimitusjohtajalle ja isännöitsijöille maksamat palkat



Novan asiakkaiden hyväksi ohjattiin tilinpäätöksessä kaikkiaan noin 10 prosenttia vuoden alun vastuvelan määrästä. Vastuvelkaan sisältyvään lisävakuutusvastuuseen on varattu asiakashyvityksiä kolmelle seuraavalle vuodelle.

ja palkkiot olivat 1 157 549 markkaa. Muut konsernin henkilökunnalle maksetut palkat ja palkkiot olivat 23 352 853 markkaa.

Tulos ja vakavaraisuus

Vuoden 1997 tulos oli verojen, varausten ja asiakashyvitysten jälkeen 132 miljoonaa markkaa (37 Mmk). Tilikauden tulokseen sisältyy 27 miljoonan markan siirtymävarauksen pakollinen tuloutus. Lisäksi tuloutuivat vesivoimalaitosten myyntien yhteydessä aikaisempina vuosina tehdyt suunnitelman ylittävät poistot, 26 miljoonaa markkaa.

Sijoitustoiminnan tulos muodostui hyväksi. Yhtiön liikevoitto tilikaudelta oli 686 miljoonaa markkaa, mikä on 460 miljoonaa enemmän kuin edellisellä vuonna.

Novan tavoitteena on, että pitkällä aikavälillä asiakashyvitykset kompensoivat inflaation vaikutukset mahdollisimman hyvin. Asiakashyvityksissä pyritään jatkuvuuteen ja vältetään rajuja muutoksia yleisen korkotason muuttuessa. Uuteen tilanteeseen sopeudutaan siirtymäkauden kuluessa. Tilivuonna korkojen aleneminen on otettu huomioon siten, että tilikauden tuloksesta on varattu asiakashyvityksiä kolmelle seuraavalle vuodelle vastuvelkaan sisältyvään lisävakuutusvastuuseen.

Vuonna 1997 on vastuuelalle hyvitetty tuotto, joka vakuutuslajista riippuen on 6,3 - 6,8 prosenttia. Tämä merkitsee sitä, että vastuuelkaa korotettiin laskuperustekorona lisäksi 2,0 - 2,2 prosentin vuosihyvityksellä, joka on yhteensä 165 miljoonaa markkaa. Tilivuoden tuloksesta varattiin lisäksi seuraavien vuo-

sien asiakashyvityksiä varten 307 miljoonaa markkaa. Edelleen tilivuonna siirrettiin vakuutetuille tulevien etujen katteeksi 330 miljoonan markan lisävaraus pidentyntyä elinikää varten. Siirto tehtiin ilman vakuutusnottajilta perittävää lisämaksua. Asiakkaiden hyväksi ohjattiin tilivuoden tuloksesta kaikkiaan noin 10 prosenttia vuoden alun vastuvelan määrästä.

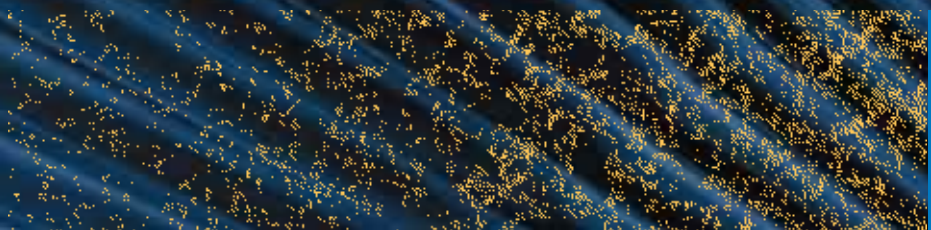
Yhtiön vastuuelka oli tilivuoden päättyessä 9 985 miljoonaa markkaa, jossa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 14 prosenttia.

Sijoitustoiminnan riskitaso on pyritty valitsemaan siten, että yhtiön vakavaraisuus täyttää henkivakuutusyhtiön pitkän aikavälin toiminnan edellyttämän vakavaraisuusvaatimuksen. Käytännössä tavoitteena on ollut keskimäärin EU-säännösten minimiin nähden noin nelinkertainen vakavaraisuus. EU-säännösten mukainen vakavaraisuusminimi on neljä prosenttia.

Novan vakavaraisuus parani merkittävästi tilivuonna. Yhtiön



Novan vakavaraisuus parani merkittävästi tilivuonna. Toimintapääoma kasvoi 32 prosenttia ja oli vuoden 1997 päättyessä 19 prosenttia vastuvelasta.





toimintapääoma kasvoi 32 prosenttia ja oli tilivuoden päättyessä 1 898 miljoonaa markkaa eli 459 miljoonaa markkaa suurempi kuin edellisellä vuonna. Sijoituskannan käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen erotus on kasvanut 402 miljoonalla markalla. Vuoden 1997 päättyessä toimintapääoma oli 19,4 prosenttia (16,9 %) vastuuvälästä. Toimintapääoma, vastuuvälän tasoitusmäärä ja lisävakuutusrahasto

yhteensä suhteessa vastuuvälään oli 22,4 prosenttia (19,8 %).

Konsernirakenne ja omistus

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan emoyhtiö on Eläke-Varma keskinäinen vakuutusyhtiö.

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan omistavat Eläke-Varma keskinäinen vakuutusyhtiö (50 prosenttia), Teollisuusvakuutus Oy (Sampo-ryhmä, 25 prosenttia) ja Keskinäinen yhtiö Yrittäjävakuutus Fennia (25 prosenttia).

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan konserniin kuuluu tytäryhtiöinä 57 (57) suomalaista asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä.

Rakennemuudistus

Novan omistajat tekivät marraskuussa 1997 merkittävän sopimuksen, jonka mukaan Vakuutusosakeyhtiö Sampo ostaa Yrittäjävakuutus Fennian omistaman neljänneksen Novan osakkeista edellyttäen, että samassa yhteydessä sovittu työeläkevakuutusta harjoittavien Eläke-Varman ja Eläke-Sammon välinen rakennejärjestely, jossa muodostuu Varma-Sampo ja Eläke-Fennia toteutuu vuoden 1998 aikana. Järjestelyyn liittyen Nova ja Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo fuusioidaan. Fuusio on tarkoitus toteuttaa 31.12.1998. Uuden yhtiön nimeksi tulee Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo. Uuden yhtiön omistusrakenne on seuraava: Sampo-konserni 60 prosenttia, tuleva Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varma-Sampo 35 prosenttia ja Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva viisi prosenttia. Yrittäjävakuutus Fennian asiakkaiden Novassa olevat vakuutukset siirretään vakuutuskannan osan luovuttamisen muodossa Yrittäjävakuutus Fennian perustamaan henkivakuutus-

yhtiöön vuoden kuluessa työeläke-
vakuutusta koskevan ratkaisun voi-
maantulosta, jos Yrittäjainvakuutus
Fennia tekee myöhemmin asiaa kos-
kevan vaatimuksen. Siirtyvä vakuu-
tuskanta on vajaa kymmenesosa
Novan kokonaisvakuutuskannasta.
Järjestely edellyttää sosiaali- ja ter-
veysministeriön suostumusta. Ennen
edellä mainitun vaatimuksen teke-
mistä Yrittäjainvakuutus Fennian
asiakkaiden vakuutuksia hoidetaan
Novassa entiseen tapaan.

Novan ja Henki-Sammon fuusio
on yhtiöiden tulevaisuuden kannalta
merkittävä. Yhtiöiden toimintojen
painopistealueet täydentävät toisi-
aan. Nova on Eläke-Varman asiaka-
kaiden palvelutarpeiden johdosta ja
työeläkeyhtiön läheisyydessä kehitty-
nyt maan johtavaksi ryhmäeläke-
vakuuttajaksi. Henki-Sammolla on
vahva osaaminen yksityishenkilöiden
ja pk-yritysten vakuuttamisessa sekä
sijoitussidonnaisissa ratkaisuissa.
Molemmat yhtiöt ovat erittäin vaka-
varaisia ja asiakashyvityksiltään kil-
pailukykyisiä. Taseiden loppusum-
mat olivat kertomusvuoden lopussa
yhteensä lähes 15 miljardia markkaa
ja yhteinen maksutulo noin kaksi
miljardia markkaa.

Merkittävät tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Tilikauden jälkeen on sovittu, että
31.12.1998 tapahtuvassa fuusiossa
Vakuutusosakeyhtiö Henki-Sampo
fuusioidaan Novaan. Yhtiön nimeksi
tulee Vakuutusosakeyhtiö Henki-
Sampo.

Nova allekirjoitti 12.2.1998 sopi-
muksen 21 liikekiinteistökohteen

myymisestä 264 miljoonan markan
kauppahinnalla pörssissä noteeratta-
valle Kiinteistösijoitus Oy Cityconille.
Kaupat toteutetaan maaliskuun 1998
alkupuolella. Myynnin yhteydessä
Novasta tulee Cityconin omistaja 16
prosentin omistusosuudella.

Näkymistä

Vuoden 1998 tärkein tavoite on huolehtia Novan ja Henki-Sammon fuusion onnistumisesta ja varmistaa uuden Henki-Sammon toiminnan käynnistäminen vuoden 1999 alusta. Yhtiöiden henkilökuntaa työllistää päivittäisen liiketoiminnan lisäksi toimintojen yhteensaattaminen. Tästä syystä kumpikin yhtiö keskittyy toimissaan ydinliiketoimintoihin. Novassa panostetaan yritysten ja erityisesti niiden avainresurssien ryhmäeläkevakuutuksiin. Muiden vakuutusmuotojen osalta keskitytään Novan ja Henki-Sammon toimintojen yhdistämiseen ja perehdytään Henki-Sammon tuotteisiin. Erityisesti tuotekehityksessä tukeudutaan Henki-Sammon unit-linked -osaamiseen.

Suurten muutosten keskellä Novassa ei aseteta kasvutavoitteita vuodelle 1998. Pyrkimyksenä on markkinajohtajuuden ja edelläkävijyyden turvaaminen kannattavasti ydinliiketoiminnassa.

Novan vastuulle uskottuja vakuutusäästöjä sijoitetaan aikaisempien vuosien toimintamallin mukaisesti. Erityisesti huomiota kiinnitetään EMU-prosessin etenemiseen ja varaudutaan mahdollisiin markkinamuutoksiin. Omaisuuserien tuotto/riski-suhteita arvioitaessa huomioidaan fuusion tuloksena syntyvän uuden Henki-Sammon tuleva taserakenne.



*Vuoden 1998
tärkein tavoite
on huolehtia
Novan ja
Henki-Sammon
fuusion onnis-
tumista ja
varmistaa
uuden Henki-
Sammon toimin-
nan käynnistä-
minen vuoden
1999 alusta.*





Yhtiön hallinto

Varsinaisessa yhtiökokouksessa 9.4.1997 erovuoroisista hallintoneuvoston jäsenistä valittiin vuonna 2000 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka johtaja Gösta Engman, hallituksen puheenjohtaja Mikael von Frenckell, konsernijohtaja Matti Ilmari, varatoimitusjohtaja Veikko Kasurinen ja varatoimitusjohtaja Juhani Pohjolainen.

Eroa pyytäneen kauppaneuvos Jan Heikkilän tilalle hänen jäljellä olevalle toimikaudelleen eli vuonna 1998 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka valittiin varatoimitusjohtaja Mauri Jaakonaho.

Ylimääräisessä yhtiökokouksessa 29.5.1997 hallintoneuvoston jäsenmääräksi vahvistettiin 16. Koska hallintoneuvoston jäsenmäärää lisättiin yhdellä jäsenellä, niin hallintoneuvoston jäseneksi vuonna 2000 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka valittiin varapääjohtaja Matti Honkala.

Hallintoneuvoston kokoonpano on siten: Gösta Engman, Mikael von Frenckell, Matti Honkala, Henrik Höglund, Matti Ilmari, Mauri Jaakonaho, Jussi Järventaus, Veikko Kasurinen, Jouko Kemppi, Eero Lehti, Juhani Mustamo, Pekka Niemi, Carl G. Nordman, Jalo Paananen, Juhani Pohjolainen ja Ossi Virolainen.

Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin varapääjohtaja Ossi Virolainen ja varapuheenjohtajaksi konsernijohtaja Matti Ilmari, molemmat vuonna 1998 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Hallituksen nykyiset jäsenet - toimitusjohtaja Kari Elo, johtaja Ralf Lehtonen, pääjohtaja Jouko K. Leskinen, toimitusjohtaja Paavo Pitkänen, toimitusjohtaja Kari Stadigh ja varatoimitusjohtaja Asko Tanskanen sekä varajäsenet varatoimitusjohtaja Matti Niemi, varatoimitusjohtaja Matti London ja toimitusjohtaja Juha

Toivola - on valittu vuonna 1999 pidettävään varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut toimitusjohtaja Paavo Pitkänen ja varapuheenjohtajana pääjohtaja Jouko K. Leskinen.

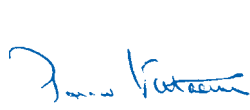
Hallituksen ehdotus voiton käytöstä

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan vapaa oma pääoma, johon sisältyy tilikauden ylijäämää 132 204 444,83 markkaa, on 272 284 615,35 markkaa. Konsernitilinpäätöksen osoittama vapaa oma pääoma on 262 873 954,50 markkaa.

Hallitus ehdottaa, että taseen vapaa oma pääoma käytetään seuraavalla tavalla:

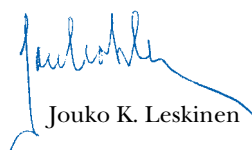
Osinkoa jaetaan 35 prosenttia osakepääomalle 21 875 000,00 mk.
Tulostilille jätetään 250 409 615,35 mk.

Helsingissä helmikuun 27. päivänä 1998


Paavo Pitkänen



Kari Elo


Ralf Lehtonen


Jouko K. Leskinen


Asko Tanskanen


Kari Stadigh
toimitusjohtaja


Jorma Leinonen
varatoimitusjohtaja
ylimatemaatikko

Tilintarkastuskertomus

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Henkivakuutusosakeyhtiö Novan kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.1997-31.12.1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelmat, taseet ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta. KHT Risto Järvinen on KHT-yhteisö Tilintarkastajien Oy - Ernst & Youngin avustamana tilivuoden aikana ja sen päätyttyä suorittanut kirjanpidon ja hallinnon jatkuvaa tarkastusta, josta on annettu erillinen kertomus.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittä-

vässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenten sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta vakuutusyhtiölain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys vapaan oman pääoman käsitte-lystä on vakuutusyhtiölain mukainen.

Helsingissä 11. maaliskuuta 1998



Risto Järvinen
KHT



Per-Olof Johansson
KHT



Ritva Saari
KHT

Hallintoneuvoston lausunto

Henkivakuutusosakeyhtiö Novan hallintoneuvosto on käsitellyt tilinpäätöksen, konsernitilinpäätöksen ja tilintarkastuskertomuksen. Se puoltaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen hyväksymistä ja yhtyy osaltaan hallituksen esitykseen vuosiylijäämän käytöstä.

Helsingissä, maaliskuun 31. päivänä 1998

Hallintoneuvoston puolesta



Ossi Virolainen, puheenjohtaja

Uuden Henki-Sammon pääkonttori valmistuu tehdasmiljööseen Sinebrychoffin tontilla

Muutto avariin, valoisiin toimitiloihin on ihanteellinen tapa käynnistää uuden Henki-Sammon toiminta. Sinebrychoffin korttelin historiallisesti arvokkaiden, suojeltujen tehdaskiinteistöjen saneeraustyöt ovat hyvässä vauhdissa. Valmistuminen ja muutto ajoittuvat alkuvuoteen 1999.

Uusi Henki-Sampo ja Varma-Sampo täydentävät kokonaisuuden

Nykyinen Henki-Sampo ja Nova fuusioituvat vuodenvaihteessa 1998/1999. Työeläkevakuutuksen rakennejärjestelyssä kesällä 1998 yhdistetään Eläke-Varman ja Eläke-Sammon vahvuudet Varma-Sampoon. Rakennejärjestelyissä toteutuu selkeä työnjako. Uudet yhtiöt täydentävät omilla alueillaan Sampo-Varma -ryhmää. Myös kilpailutilanne selkeytyy: aiemmin Novan ja Eläke-Varman palveluja käyttänyt Yrittäjän Fennia erottautuu henki- ja työeläkevakuutuksen osalta omaan ryhmäänsä.

Novan ja Henki-Sammon yhteistyöstä hyötyvät asiakkaat jo nyt

Kahden menestyvän ja toisiaan täydentävän henkivakuutusyhtiön voimavarojen yhdistäminen on jo alkanut. Novaan kymmenen vuoden aikana kertynyt kokemus työeläketurvan täydentämisestä ja yritysjohton ryhmäeläkeratkaisuista on heti koko Sampo-ryhmän käytössä. Henki-Sampo puolestaan täydentää Novan osaamista yksityishenkilöiden ja pk-yritysten vakuuttajana ja sijoitussidonnaisten vakuutuskehittäjänä. Molempien yritysten pääkonttoreiden henkilöstö ja laaja kenttäorganisaatio toimivat jo nyt yhteisten päämäärien hyväksi.

Osaaminen ja vakavaraisuus varmistavat kasvun jatkumisen

Henki- ja eläkevakuuttamisen lähistoria on ollut nopean kasvun aikaa. Fuusiolla ja entistä vahvemmalla yhtiöllä varaudutaan kasvun jatkumiseen ja kansainvälisiin haasteisiin. Uusi Henki-Sampo tavoittelee heti markkina-



Pääkonttoriksi saneerattava tehdaskiinteistö on arkkitehtonisesti ja rakennusteknisesti haastava kohde. Rakennustöihin kävivät niiden alkuvaiheessa tutustumassa Novan toimitusjohtaja Kari Stadigh ja Henki-Sammon toimitusjohtaja Matti Rantanen.



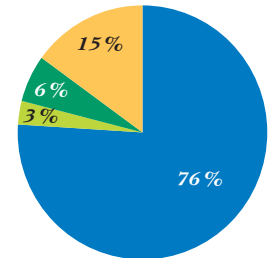
1999
HENKI-SAMPO
FUUSIOITUU
NOVAAN


HENKI-SAMPO

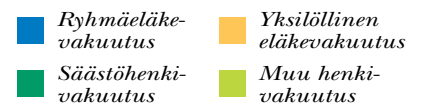
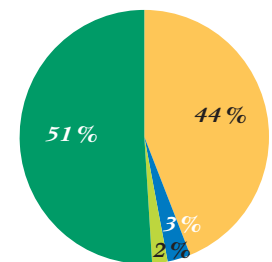
johtajan asemaa. Novan ja Henki-Sammon yhteinen tase oli vuoden 1997 lopussa lähes 15 miljardia markkaa. Vakavaraisuusaste, toimintapääoma suhteessa vastuovelkaan, oli lähes 20%. Huipputason vakavaraisuus ja erikoistunut eläkevastuiden sijoitustoiminta antavat nyt ja tulevaisuudessa erinomaiset mahdollisuudet kilpailueduista ehkä tärkeimpään: asiakkaiden vakuutus-sijoituksille maksettavaan tasaiseen, hyvään tuottoon.

Maksutulo

NOVA
Yhteensä 1 081 Mmk

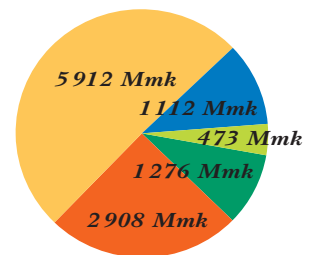


HENKI-SAMPO
Yhteensä 1 136 Mmk

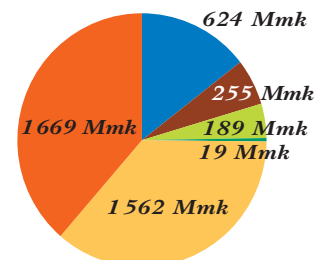


Sijoitusten käypä arvo

NOVA
Yhteensä 11 681 Mmk



HENKI-SAMPO
Yhteensä 4 318 Mmk



Henki-Sampo menestyi vuonna 1997 Novan tapaan erinomaisesti sekä vakuutus- että sijoitustoiminnassa. Kokonaismaksutulo nousi 1 136 miljoonaan markkaan. Sijoitustoiminnan nettotuotto oli 323 miljoonaa markkaa. Taseen loppusumma oli 4 389 miljoonaa markkaa ja vakavaraisuusaste 16,1 %.



Tuloksen tekijöitä

Hallinto- neuvosto

Puheenjohtaja
Ossi Virolainen,
varapääjohtaja,
Outokumpu Oyj

Varapuheenjohtaja
Matti Ilmari,
konsernijohtaja,
ABB Oy -konserni

Varsinaiset jäsenet:

Mikael von Frenckell,
hallituksen puheen-
johtaja, Tamfelt Oyj

Gösta Engman,
johtaja,
RAUTARUUKKI OYJ

Matti Honkala,
varapääjohtaja,
Kesko Oyj

Henrik Höglund,
hallituksen
puheenjohtaja,
KWH-yhtymä Oy

Mauri Jaakonaho,
varatoimitusjohtaja,
Valmet Oyj

Jussi Järventaus,
toimitusjohtaja,
Suomen Yrittäjät

Veikko Kasurinen,
varatoimitusjohtaja,
Alko-Yhtiöt OY

Jouko Kemppe,
toimitusjohtaja,
Kemppe Oy

Eero Lehti, hallituk-
sen puheenjohtaja,
Taloustutkimus Oy

Juhani Mustamo,
toimitusjohtaja,
Savon Voima Oy

Pekka Niemi,
toimitusjohtaja,
Kuntoutusyhtymä -
Rehab Group

Carl G. Nordman,
teollisuusneuvos,
Oy Aga Ab

Jalo Paananen,
hallituksen puheen-
johtaja, Makron Oy

Juhani Pohjolainen,
varatoimitusjohtaja,
Enso Oyj

Hallitus

Puheenjohtaja
Paavo Pitkänen
toimitusjohtaja,
Eläke-Varma

Varapuheenjohtaja
Jouko K. Leskinen
pääjohtaja,
Sampo-ryhmä

Varsinaiset jäsenet:

Toimitusjohtaja
Kari Elo,
Yrittäjien-Fennia

Valtiotieteen
maisteri
Ralf Lehtonen,
Eläke-Varma

Toimitusjohtaja
Kari Stadigh,
Henkivakuutus-
osakeyhtiö Nova

Filosofian maisteri
Asko Tanskanen,
Eläke-Varma

Varajäsenet:

Varatoimitusjohtaja
Matti London,
Yrittäjien Fennia

Varatoimitusjohtaja
Matti Niemi,
Eläke-Varma

Toimitusjohtaja
Juha Toivola,
Teollisuus-
vakuutus Oy

Yhtiön johto:

Diplomi-insinööri,
diplomiekonomi
Kari Stadigh,
toimitusjohtaja

Filosofian maisteri,
SHV
Jorma Leinonen,
varatoimitusjohtaja,
ylimatemaatikko

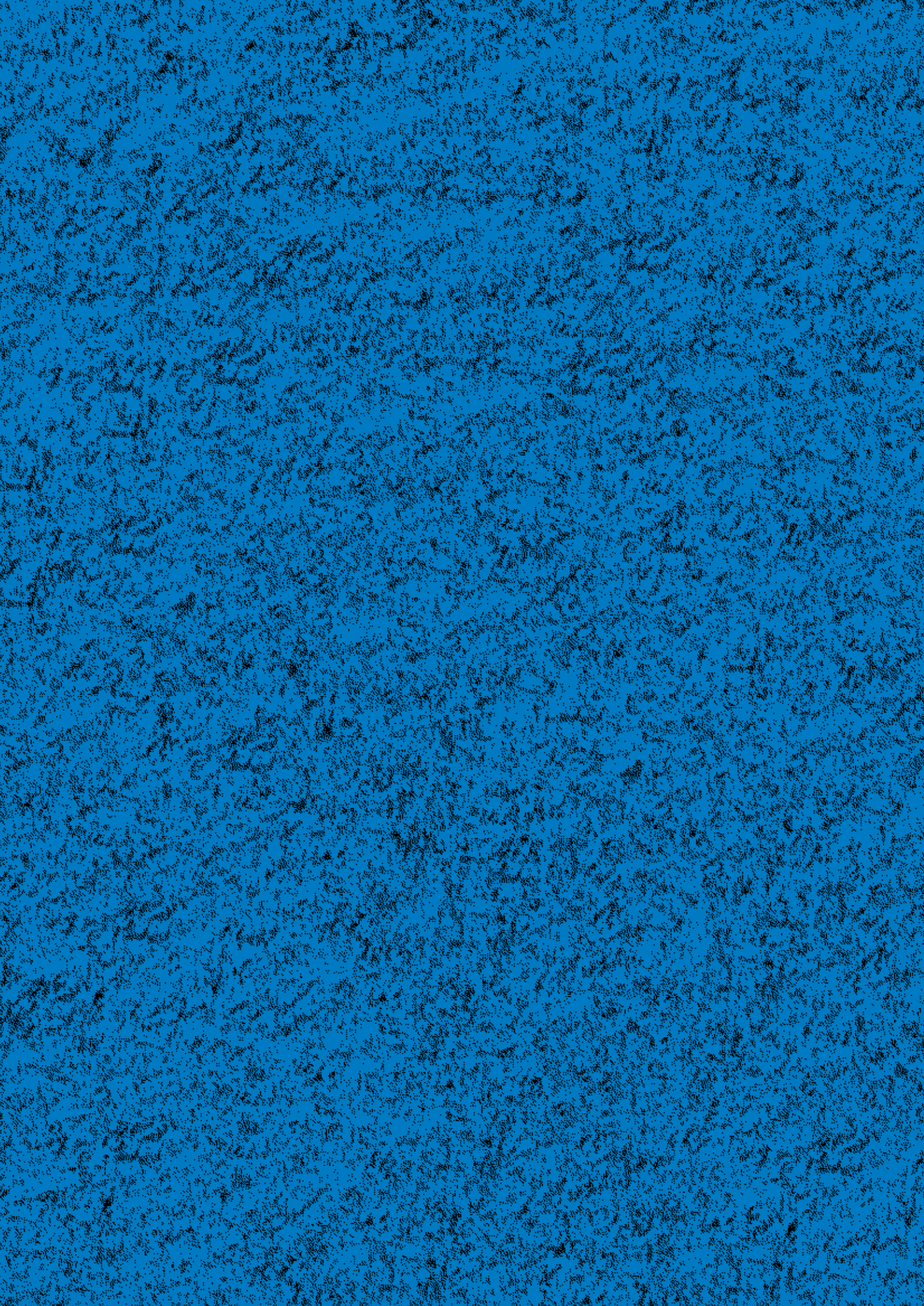
Sosionomi
Lars Bergström,
johtaja

Filosofian kandidaatti
Hannele Relander,
johtaja

Valtiotieteen
kandidaatti
Esa Lomma,
johtaja

Ekonomi
Timo Hukka,
sijoitusjohtaja

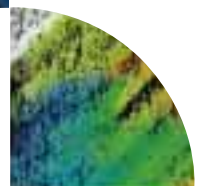
Kauppätieteiden
maisteri
Ulla Kangas,
talousjohtaja





Henkivakuutus-
osakeyhtiö Nova
Kaupparekisteri-
numero 379.086

Bulevardi 7
00120 Helsinki
Puhelin (09) 616 531
Telefax (09) 6165 3333



NOVA